

Бюлетинът е изготвен по
последни данни
публикувани към
31.10..2020 г.

Цитираните данни в бю-
летина са последните
данни, публикувани в
официалните източници:
Министерство на финан-
сите, Българска народна
банка, Национален ста-
тистически институт, На-
ционална агенция по зае-
тостта.

Електронната система,
използвана за теглене на
данни от официалните
източници е Macrobond .

Обединена българска
банка
Дирекция
Главен икономист

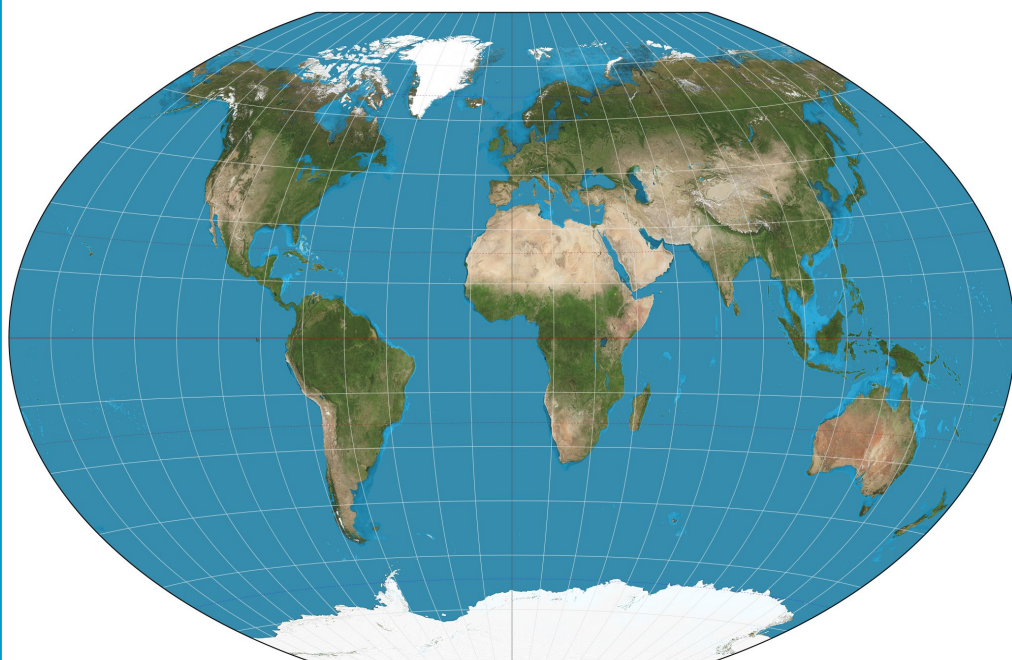
За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
Petia.Tzekova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

Петър Игнатиев
Главен анализатор
e-mail:
Petar.Ignatiev@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2982

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Ноември 2020 г.

гр. София

- Икономиката на еврозоната е нараснала с 12,7% през трето тримесечие 2020 г., възстановявайки се от рекордния спад от -11,8%, наблюдаван през второто тримесечие. Растежът се дължи на възстановяването на активността и глобалното търсене, след като европейските държави премахнаха блокиранията, наложени за ограничаване на разпространението на коронавирусната пандемия. На годишна база БВП се сви с -4,3%, което е намаление в сравнение с рекордния спад от -14,8% през второто тримесечие. Годишната основна инфлация, която изключва нестабилните цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и към която ЕЦБ се стреми в своите решения, вероятно ще остане непроменена на рекордно ниско ниво от 0,2%. Равнището на безработица в еврозоната е непроменено на 8,3% през септември 2020 г., същото като ревизираното нагоре 8,3% през август и най-високото от април 2018 г. Данните са в по-високи в сравнение със 7,5% година по-рано. Като цяло, перспективите ни за растеж за 2020 г. отбелязаха незначително подобрение до -7,5% поради по-добрите от очакваните стойности през третото тримесечие. В същото време сме понижали ръста през 2021 г. от 4,9% на 1,9%, предполагайки по-бавно премахване на мерките за ограничаване и постепенен тласък от очакваната широка ваксинация, идваща след средата на 2021 г.
- Брутният вътрешен продукт на Италия е нараснал с рекордните 16,1% през трето тримесечие 2020 г., като се е възстановил от безпрецедентно свиване от -13% през предходния период. На годишна база БВП се сви с -4,7%, след ревизирания надолу -17,9% спад през второто тримесечие. Потребителските цени в Италия се очаква да спаднат с 0,3% на годишна база през октомври 2020 г., след 0,6% спад през предходния месец. Безработицата в Италия спадна незначително до 9,6% през септември 2020 г. от 9,7% през предходния месец. Нашата прогноза е спад на италианския БВП от -9,4% през 2020 г. Очакваме възстановяване в Италия от 1,8% през 2021 година.
- Френската икономика нараства с рекордни темпове от 18,2% на тримесечна база през третото тримесечие на 2020 г., обрат от -13,7% свиване през предходния период, когато страната е била в строго блокиране поради COVID-19. На годишна база БВП се сви с -4,3%, оставайки под нивото си от преди пандемията. Потребителските цени във Франция се задържаха отново на 0% на годишна база през октомври, както и през септември, според предварителните оценки. На месечна база потребителските цени спаднаха с -0,1% след спада -0,5% през септември. Равнището на безработица във Франция се увеличи до 9% през третото тримесечие на 2020 г., най-високото ниво от третото тримесечие на 2018 г., от 7,1% през второто тримесечие и над пазарните очаквания от 7,9%. Очакваме спад на БВП във Франция от -9,5% през 2020 г. и възстановяване от 2,5% през 2021 г.
- Икономиката на Испания е нараснала с 16,7% през трето тримесечие 2020 г. На годишна база икономиката се сви с -8,7%, в сравнение с рекордните -21,5% спад през предходния период и оставяйки испанската икономика под нивата преди пандемията. Потребителските цени в Испания спадат с -0,9% на годишна база през октомври 2020 г., след спад от -0,4% през предходния месец. Това е най-стръмният спад в потребителските цени от май насам. Хармонизиращият индекс на потребителските цени намалява с -1% преди година, след спад от -0,6% през септември. Страната изпадна в дефлация през април, когато коронавирусната криза започна да засяга повече икономиката. Равнището на безработица в Испания се повиши до 16,26% през третото тримесечие на 2020 г., най-високото от първото тримесечие на 2018 г. Очакваме спад на БВП в Испания от -12,0% през 2020 г. и възстановяване от 1,3% през 2021 г.
- Икономиката на Словения се сви с -13% на годишна база през второто тримесечие на 2020 г., след ревизирано с -2,5% свиване през предходния период. БВП падна за второ поредно тримесечие и с най-резките темпове, най-вече поради отрицателното въздействие на блокирането, предизвикано от коронавирусната пандемия в страната. На сезонно изгладена тримесечна база икономиката се сви с рекордните -9,6%, след ревизирано нагоре свиване от -4,8% през предходния период. Инфлацията в Словения се увеличи до -0,10% през октомври от -0,34% през септември 2020 г. Равнището на безработица в Словения нарасна до 9,1% през август 2020 г. от 7,4% през същия месец на предходната година, главно поради пандемията Covid-19. Очакваме спад на БВП в Словения от -7% през 2020 г. и възстановяване от 5% през 2021 г.
- Литовската икономика нарасна с 3,7% през трето тримесечие 2020 г., след ревизирания нагоре -5,9% спад през предходния период. На годишна база БВП спадна с -0,1%, второ поредно тримесечие на спад, след ревизирано нагоре свиване от -4,6% през второто тримесечие на 2020 г. Годишният темп на инфлация в Литва е 0,7% през октомври 2020 г., непроменен от предходния месец, все още най-ниския от месец май насам. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0,1% през октомври, след като през септември се повишиха с 0,4%. Безработицата в Литва се е увеличила до 14,90% през октомври от 14,10% през септември 2020 г. Очакваме спад на БВП в Литва от -2,2% през 2020 г. и възстановяване от 3% през 2021 г.

- Брутният вътрешен продукт на Полша се сви с -1,6% на годишна база през третото тримесечие на 2020 г., след рекордните -8,2% спад през предходния период. Икономиката на Полша пострада от Covid-19 и въвеждането на правителствени мерки за предотвратяване на последиците от пандемията. На сезонно изгладена тримесечна база икономиката нараства със 7,7%, рекорд от началото на динамичния ред и се възстановява от -8,9% спад през второто тримесечие. Годишната инфлация в Полша се увеличи до 3,2% през септември 2020 г. от 2,9% през август. През август 2020 г. равнището на безработица в Полша достигна 6,1%, непроменено от предходните два месеца. Очакваме спад на БВП в Полша от -3,0% през 2020 г. и възстановяване от 4,8% през 2021 г.
- През третото тримесечие на 2020 г. румънският БВП се сви с -6% на годишна база, след спад от -10,3% през предходния период и по-малко от консенсуса на пазара за спад от -4%. Това беше второто поредно тримесечие на свиване на БВП, тъй като кризата с COVID-19 оказва огромно влияние върху икономиката. На сезонно изгладена тримесечна база икономиката нараства с 5,6%, най-много от началото на данните през второто тримесечие на 1995 г., след ревизиран нагоре спад от -12,2% през второто тримесечие. Годишният темп на инфлация в Румъния е намалял до 2,2% през октомври 2020 г., най-малката стойност от септември 2017 г. и в сравнение с 2,5% през предходния месец. Сезонно коригираната безработица в Румъния достигна 5,3% през август 2020 г. от 5,4% през предходния месец. Очакваме спад на БВП в Румъния от -5,1% през 2020 г. и възстановяване от 4,0% през 2021 г.
- Брутният вътрешен продукт на Великобритания се сви с -9,6% на годишна база през третото тримесечие на 2020 г., след рекорден спад от -21,5% през предходния тримесечен период. Икономиката започна да се възстановява, тъй като ограниченията за движение намаляха през юни, юли, август и септември. БВП на Обединеното кралство се увеличи с 15,5% през трето тримесечие 2020 г., като частично се възстанови от рекорден спад от -19,8%, наблюдавано през предходния период. Годишният темп на инфлация в Обединеното кралство се е увеличил до 0,5% през септември 2020 г. от близо 5-годишно дъно от 0,2% през август. Равнището на безработица във Великобритания се е увеличило до 4,8% през трите месеца до септември 2020 г., над 4,5% през предходния период и 3,9% година по-рано. Това е най-високият процент на безработица от последното тримесечие на 2016 г. на фона на засегнатата от коронавирусната пандемия икономика. За Великобритания очакваме спад от -11,0% през 2020 г. Очакваме възстановяване в Обединеното кралство от 5,0% през 2021 г.
- На годишна база БВП в Съединените щати се е свил с -2,90% през третото тримесечие на 2020 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Годишната инфлация в САЩ е спаднала до 1,2% през октомври 2020 г. от 1,4% през предходния месец. Годишната базова инфлация неочаквано се забави до 1,6%, докато месечният индекс бе непроменен с 0%. Равнището на безработица в САЩ е спаднало до 6,9% през октомври 2020 г. от 7,9% от предходния месец, тъй като броят на безработните е спаднал с 1,5 милиона до 11,1 милиона, а заетостта се е увеличила с 2,2 милиона до 149,8 милиона. Очакванията са за по-мека динамика на растеж в края на годината в САЩ от предвидената по-рано. И все пак, въпреки лекото понижаване на перспективите ни за четвъртото тримесечие, по-рязкото от очакваното постижение през третото тримесечие води, балансирано до подобрен годишен растеж през 2020 г. от -4,5% до -3,7%. За следващата година ние продължаваме да очакваме голямо възстановяване от спада, като прогнозираме годишен растеж от 4,0% на фона на по-конструктивно макроикономическо развитие, по-специално стимулирано от постепенно масово въвеждане на ваксина срещу Covid-19.
- Японската икономика нараства с 5% на тримесечна база през трето тримесечие 2020 г., като частично се възстановява от рекордния спад от -8,2% през предходния период. На годишна база икономиката спадна с -5,8% през третото тримесечие, след спада от -10,2% през второто тримесечие. Потребителските цени в Япония останаха непроменени 0% през септември на годишна база, след като се увеличиха с 0,2% през предходния месец, тъй като пандемията продължи да възпрепятства потреблението. Равнището на безработица в Япония остана непроменено на ниво от 3% през септември от 3% през август 2020 г. Ние очакваме БВП на Япония да се свие с -5,6% през 2020 г. Очакваме възстановяване в Япония от 2,6% през 2021 година.

- Китайската икономика нараства с 4,9% на годишна база през третото тримесечие на 2020 г., побързо от 3,2% разширяване през второто тримесечие, но под прогнозите за 5,2% ръст. Китай уверено се насочва към годишен растеж от 2,0% през 2020 г. Годишният темп на инфлация в Китай се понижи до 0,5% през октомври 2020 г., най-ниският от октомври 2009 г. Безработицата в Китай е намаляла до 5,40% през септември от 5,60% през август 2020 г. Предвид относителната сила на растежа през третото тримесечие и факта, че пандемията в Китай остава предимно под контрол, ние потвърждаваме ръста на китайския БВП до 2,0% през 2020 г. и 8,2% през 2021 година.
- Промисленото производство в Турция през септември отчете ръст от 8,1%, надминавайки очакванията на пазара от 7,5%. Това ще подхрани растежа през третото тримесечие на приблизително на около 5,6%, който отразява мащаба на възстановяването на Турция от икономическия спад от -9,9% , свързан с COVID-19. Инфлацията в Турция нарасна до 11,89% през октомври 2020 г. от 11,75% през септември. На месечна база потребителските цени се увеличиха с 2,1%, над 1% през септември. Безработицата в Турция е намаляла до 13,2% през август 2020 г. от 14% през съответния месец на предходната година. Очакваме спад на БВП в Турция от -1,5% през 2020 г. и възстановяване от 3,5% през 2021 г.
- Управителният съвет на ЕЦБ взе следните решения, свързани с паричната политика: 1) Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение остават непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,50%. 2) Управителният съвет ще продължи покупките по програмата за закупуване на активи в условията на извънредна ситуация, причинена от пандемия (PEPP), чийто общ размер е 1350 млрд. евро. 3) Нетните покупки по програмата за закупуване на активи ще продължат с месечен темп от 20 млрд. евро наред с покупките по допълнителния временен пакет в размер на 120 млрд. евро до края на годината. 4) Управителният съвет ще продължи също така да предоставя значително количество ликвидност посредством операциите си по рефинансиране. Поспециално, третата поредица целеви операции по дългосрочно рефинансиране (TLTRO III) остава привлекателен източник на финансиране за банките, подпомагайки кредитирането на предприятия и домакинствата.
- На заседанието си, завършващо на 4 ноември 2020 г., Комитетът гласува единодушно да поддържа основния лихвен процент на 0,1%. Комитетът гласува единодушно Английската централна банка да поддържа запасите от стерлинги на нефинансови покупки на корпоративни облигации с инвестиционен клас, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 20 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно Банката на Англия да продължи със съществуващата програма от 100 милиарда британски лири за покупка на държавни облигации в Обединеното кралство, финансирана чрез издаване на резерви на централната банка, както и Банката на Англия да увеличи целевия запас от закупеното правителство на Обединеното кралство облигации с допълнителни 150 млрд. паунда, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, за да достигне общият обем на покупките на държавни облигации до 875 млрд. паунда.
- Федералният резерв реши да запази целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове от 0% до 0,25% и очаква да е целесъобразно да се запази този целеви диапазон, докато условията на пазара на труда достигнат нива, съответстващи на оценките на Комитета за максимална заетост и инфлацията нарасне на 2% и е на път да превиши умерено 2% за известно време. В допълнение, през следващите месеци Федералният резерв ще увеличи притежанията си на държавни ценни книжа и ценни книжа, обезпечени с ипотечни кредити, поне със сегашните темпове, за да поддържа гладкото функциониране на пазара и да подпомогне насърчаването на финансовите условия за приспособяване, като по този начин подпомага притока на кредити към домакинствата и бизнеса.
- Управителят на Китайската централна банка И Ган заяви, че насърчаването на по-широкото използване на CNY ще продължи заедно с отварянето на пазарите. „Основната работа на регулатора е да намали ограниченията за трансграничното използване на валутата и да я остави да поеме по своя път“. Политиците ще премахнат пречките пред по-широкото използване на валутата със стабилна либерализация на капиталовата сметка, увеличаване на гъвкавостта на обменния курс на юана и подобряване на ликвидността на пазара на облигации. Делът на юана в глобалните плащания и в резервите на централните банки остава около 2%, но усилията на Китай продължават. Китайската централна банка заяви миналия четвъртък, че заедно с Банката на Корея са се споразумели да удължат споразумението за суап за валута с още пет години и да увеличат съответната сума на 400 млрд. юана (59,9 млрд. щатски долара).

- На срещата по паричната политика, проведена на 28 октомври 2020 г., Съветът по паричната политика на Банката на Япония взе решение за следното: (1) Контрол на кривата на доходност: Краткосрочният основен лихвен процент: Банката на Япония ще приложи отрицателен лихвен процент от минус -0,1 процента към салдата по лихвите по текущи сметки, държани от финансови институции в Японската банка. Дългосрочният лихвен процент: Банката на Япония ще закупи необходимото количество японски държавни облигации (JGB), без да определя горна граница, така че 10-годишната доходност на JGB да остане на около нула процента 0%. При това доходността може да се движи нагоре и надолу до известна степен, главно в зависимост от развитието на икономическата дейност и цените. (2) Указания за покупки на активи: По отношение на покупките на активи, различни от покупките на японски държавни облигации, Банката на Япония реши с единодушие да определи следните насоки: а) Банката на Япония ще купува активно фондове, търгувани на борса (ETF), и японски инвестиционни тръстове за недвижими имоти (J-REIT) за момента, така че непогасените им суми ще нарастват с годишни темпове с горната граница от около 12 трилиона йени и около 180 млрд. йени съответно. б) Що се отнася до краткосрочните и дългосрочни корпоративните облигации, Банката на Япония ще поддържа съответните им суми на около 2 трилиона йени и около 3 трилиона йени, съответно. Освен това до края на март 2021 г. тя ще извършва допълнителни покупки с горната граница на непогасените суми от 7,5 трилиона йени за всеки актив.
- Комитетът по паричната политика (MPC) на централната банка на Турция реши : да увеличи лихвения процент (лихвен процент по едноседмичен репо търг) от 10,25% на 15% и осигури на цялото финансиране чрез основния лихвен процент, който е лихвения процент по едноседмичен репо търг. Комитетът реши да приложи прозрачно и силно парично затягане, за да елиминира рисковете за перспективите за инфлацията, да ограничи инфлационните очаквания и да възстанови процеса на дезинфлация. Постоянното установяване на среда с ниска инфлация ще повлияе положително на макроикономическата и финансовата стабилност чрез спада на държавната премия за риск, обръщане на тенденцията на доларизация, натрупване на валутни резерви и продължителен спад на разходите за финансиране. Централната банка ще постигне основната си цел за постигане и поддържане на ценова стабилност, като приеме принципите на прозрачност, предсказуемост и отчетност на режима за насочване на инфлацията.
- Цената на Brent се увеличава с 0,01 долара за барел или 0,02% до 44,350 долара за барел на 19 ноември 2020 г. Цената на суровия петрол намалява с 0.16 долара за барел или с 0.38% до 41.660 долара за барел на 19 ноември. Цените на петрола спаднаха на фона на опасенията от слабо глобално търсене, тъй като разпространението на COVID-19 по целия свят продължи да се увеличава. Междувременно данните от Администрацията за енергийна информация показват, че запасите на суров петрол в САЩ са се увеличили с 0,768 милиона барела миналата седмица. Ограничавайки спада, ОПЕК + ще удължи настоящите си съкращения на доставките за минимум три месеца, според Ройтерс.
- През ноември 2020 г. флукуациите в цените на основните зърнени контракти по световните борсови пазари останаха сравнително слаби. Изключение правят маслодайните култури, където трендът продължава да е ярко нагоре. Рапицата в Европейския съюз /Euronext/ отхвъркна с плюс 8,25 евро до 414,50 евро/тон. Пшеницата в САЩ поевтиня с 1,00 долар до 268,00 долара/тон, тази във Франция спадна с 6,00 евро до 210,50 евро/тон. Цените и в Украйна и в Русия останаха без промяна на 254,00 и 256,50 долара/тон. При царевичката цените в САЩ след известно затишие поскъпнаха с 7,00 долара до 227,00 долара/тон и също добавиха 2,00 долара в Украйна до 238,00 долара/тон. Ечемикът в Украйна е се повиши с 3,00 долара до 218,00 долара/тон, а във Франция имаше поскъпване с 2,00 евро до 206,00 евро/тон.

- Втората вълна COVID 19 се оказва много по-лоша, с по-голям брой разболели се хора. Този път властите реагираха по-предпазливо и наложиха частични блокировки. Новите блокировки засягат предимно сектора на услугите, докато външното търсене подкрепя производствените сектори. От началото на октомври 2020 г. в България се наблюдава рязко експоненциално увеличение на случаите на пандемии на коронавирус. Към 26 ноември 2020 г. общият брой лабораторно потвърдени инфекции от началото на пандемията е 133 060. Активните случаи са 87 073. Излекуваните са 42 620, а починалите – 3.367. Така че втората вълна на пандемия в България е факт. Правителството публикува изявление, че подготвя удължаване на срока на епидемичната обстановка до 31.03.2021 г. и въвеждане на нови ограничителни мерки в училищата, университетите, детските градини, спорта и културатата, развлеченията и моловете за срок до 21 декември 2020 г.
- За януари – септември 2020 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 651,9 млн. евро (1,1% от БВП) при положителна от 2095,8 млн. евро (3,4% от БВП) за януари – септември 2019 г. За януари – септември 2020 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 920,4 млн. евро (1,6% от БВП) при дефицит от 1948,3 млн. евро (3,2% от БВП) за същия период на 2019 г. Съотношението на текущата сметка към БВП в България се очаква да достигне 1% през 2020 г. В дългосрочен план се очаква текущата сметка на България към БВП да се движи около 3% през 2021 г. и 0,6% през 2022 г.
- По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – септември 2020 г., е положителен в размер на 729,5 млн. евро (1,3% от БВП), като намалява с 326,8 млн. евро (30,9%) спрямо този за януари – септември 2019 г.
- В есенната си прогноза ЕК коригира своите очаквания за спада на БВП на България през 2020 г. от 7,2 % през пролетта на 5,1 %.
- През третото тримесечие на 2020 г. БВП на България намалява с 5,2% спрямо съответното тримесечие на предходната година и нараства с 4,3% спрямо второто тримесечие на 2020 г. според сезонно изгладените данни на НСИ.
- През октомври 2020 г. общият показател на бизнес климата нараства с 0,5 пункта в сравнение с предходния месец то 9.8 инексни пункта. Подобрене на стопанската конюнктура е регистрирано в строителството, търговията на дребно и сектора на услугите, докато в промишлеността показателят се понижава.
- По предварителни данни през септември 2020 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство се увеличава с 2,3% в сравнение с август 2020 година. През септември 2020 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран спад от 2,6% спрямо съответния месец на 2019 година. Според нашата прогноза индустриалното производство в България ще нарасне с 5,4% през 2021 г. и 3,2% през 2022 г.
- По предварителни сезонно изгладени данни през септември 2020 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени нараства с 2,8% спрямо предходния месец. Продажбите на дребно на годишна база в България се очаква да спаднат с -5,5% в края на 2020 г. Нашата прогноза е, че продажбите на дребно в България ще нараснат с 4,5% през 2021 г. и с 6% през 2022 г.
- По предварителни данни през септември 2020 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 1,5% над равнището от предходния месец. През септември 2020 г. в сравнение със същия месец на 2019 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция намалява с 1,7%. Нашата прогноза е строителната продукция в България да нарасне с 5,5% през 2021 г. и с 5% през 2022 г.
- През септември 2020 г. по време на продължаващата епидемична обстановка в страната приходите от нощувки през септември 2020 г. достигат 88,1 млн. лв., или с 47,1% по-малко в сравнение със септември 2019 година.
- Хармонизираният индекс на потребителските цени за октомври 2020 г. спрямо септември 2020 г. е 100,2%, т.е. месечната инфлация е 0,2%. Инфлацията от началото на годината (октомври 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е минус 0,5%, а годишната инфлация за октомври 2020 г. спрямо октомври 2019 г. е 0,6%. Средногодишната инфлация за периода ноември 2019 - октомври 2020 г. спрямо периода ноември 2018 - октомври 2019 г. е 1,6%. Нашата прогноза за инфлацията в България е за 0,5% в края на 2020 г. Ние очакваме, че инфлацията в България да се покачи до 2,2% през 2021 г. и 2% през 2022 г.

- По данни на Агенцията по заетостта равнището на регистрирана безработица в България през октомври 2020 г. е 6.9%. Агенцията по заетостта отчита спад от 0.3 процентни пункта в сравнение с предходния месец септември и ръст с 1.3 пункта спрямо година по-рано. Очаква се равнището на регистрираната безработица в България да бъде 7,0% през 2020 г. Очакваме нивото на безработица в България да бъде 6.5% през 2021 г. и 6% през 2022 г. По данни на НСИ през третото тримесечие на 2020 г. коефициентът на безработица е 4.8%, а коефициентът на заетост за населението на възраст 20 - 64 навършени години е 74.6%.
- Бюджетното салдо по КФП на касова основа към 30 септември 2020 г. е положително в размер на 871,4 млн. лв. (0,7 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 484,9 млн. лв. и по европейските средства в размер на 386,5 млн. лева. Размерът на фискалния резерв към 30.09.2020 г. е 13,53 млрд. лв. Очаква се салдото по държавния бюджет в България да достигне -4.4% от БВП до края на 2020 г. В дългосрочен план се очаква държавният бюджет на България да се движи около – 3.9% от БВП през 2021 г. и -2% през 2022 г.
- Дългът на подсектор „Централно управление“ към края на септември 2020 г. възлиза на 29 168,2 млн. лева или 24,5% от БВП. Вътрешните задължения са 5 983,2 млн. лева, а външните 23 185,0 млн. лева. Очаква се държавният дълг към БВП в България да бъде 25% до края на 2020 г. Ние очакваме държавният дълг към БВП в България да бъде 26.9% през 2021 г., 28% през 2022 г.
- През октомври 2020 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 9% до 109,289 млрд. лв. (98,5% от БВП). Вътрешният кредит, възлиза на 65,163 млрд. лв. и нараства спрямо октомври 2019 г. с 4,8%. През октомври 2020 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават с 6,2%, като достигат 66,885 млрд. лв. Кредитите за неправителствения сектор са 64,863 млрд. лв. (58,4% от БВП). През октомври 2020 г. те се увеличават на годишна база с 5,8%.

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Еврозона

Въпреки че отчетните стойности за третото тримесечие на БВП в еврозоната се очакваха да покажат силна експанзия, предварителните данни сочат още по-силно възстановяване от първата вълна на пандемията. Икономиката на еврозоната е нараснала с 12,7% през трите месеца до септември 2020 г., възстановявайки се от рекордния спад от -11,8%, наблюдаван през второто тримесечие и надхвърляйки пазарните очаквания от 9,4%, показва предварителната оценка. Това е най-стръмният темп на нарастване от началото на динамичния ред през 1995 г., като растежа се дължи на възстановяването на активността и глобалното търсене, след като европейските държави премахнаха блокиранята, наложени за ограничаване на разпространението на коронавирусната пандемия. Сред големите икономики най-силно възстановяване е регистрирано при тези, които спаднаха най-рязко през първото полугодие на 2020 г. Всички основни икономики в региона отчетоха рекорден ръст на БВП: Франция (18,2% срещу -13,7% през Q2); Испания (16,7% срещу -17,8%); Италия (16,1% срещу -13,0%); и Германия (8,2% срещу -9,8%). На годишна база БВП се сви с -4,3%, което е намаление в сравнение с рекордния спад от -14,8% през второто тримесечие. По време на публикуването на данните за третото тримесечие възстановяването на еврозоната вече беше под натиск от нови мерки за ограничаване, засягащи главно несъществени дейности в секторите на услугите, като ресторанти и барове, както и културата и развлекателната дейност. Междувременно фискалният сектор остава подкрепящ и съществен с много разширени програми или се въвеждат нови фискални ресурси в подкрепа на секторите, най-силно засегнати от ограниченията. Освен това този стимул ще бъде последван от нови фискални инициативи на равнище ЕС, а именно 750 милиарда евро от програмата „Следващо поколение в ЕС“ през втората част на 2021 г. Европейската комисия понижи прогнозите си за БВП за 2021 г., заявявайки, че възраждането на пандемията през последните седмици води до смущения, тъй като националните власти въвеждат нови мерки за обществено здраве, за да ограничат разпространението на пандемията. Комисията заяви, че според нейната прогноза ограниченията, свързани с COVID, ще останат до известна степен до 2022 г.; като същевременно прави техническо предположение, че на 1 януари 2021 г. няма да има търговска сделка между ЕС и Обединеното кралство и че търговията ще се основава на условията на СТО. Потребителските цени в еврозоната се очаква да спаднат с -0,3% спрямо година по-рано през октомври 2020 г., същото като през предходния месец и отговарящи на пазарните очаквания, показва предварителната оценка. Цените продължават да намаляват и за двата енергийни продукта (-8,4% срещу -8,2% през септември), докато цените на неенергийните индустриални стоки с падат с по-бавни темпове (-0,1% срещу -0,3%). В същото време инфлацията се забавя за услугите (0,4% срещу 0,5%). Междувременно се очаква цените на храните, алкохола и тютюна да растат с по-бързи темпове (2% срещу 1,8%). Годишната основна инфлация, която изключва нестабилните цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и към която ЕЦБ се стреми в своите решения, вероятно ще остане непроменена на рекордно ниско ниво от 0,2%. Равнището на безработица в еврозоната е непроменено на 8,3% през септември 2020 г., същото като ревизираното нагоре 8,3% през август и най-високото от април 2018 г. Данните са в съответствие с пазарните очаквания и са по-високи в сравнение със 7,5% година по-рано. 13,612 милиона души са били безработни в еврозоната през септември, което е увеличение от 75 000 спрямо август и ръст от 1,376 милиона спрямо година по-рано. Въпреки относително оптимистичните перспективи за индустриалното производство, спадът в услугите, който представлява много по-голяма част от икономиката, трябва да прекъсне възстановяването. Сега очакваме тъмна зима в еврозоната, с ново свиване през четвъртото тримесечие и слаб импулс, пренасящ се в първото тримесечие на 2021.

Като цяло, перспективите ни за растеж за 2020 г. отбелязаха незначително подобрене до -7,5% поради по-добрите от очакваните стойности през третото тримесечие. В същото време сме понижали ръста през 2021 г. от 4,9% на 1,9%, предполагайки по-бавно премахване на мерките за ограничаване и постепенен тласък от очакваната широка ваксинация, идваща след средата на 2021 г.

Италия

Брутният вътрешен продукт на Италия е нараснал с рекордните 16,1% през трите месеца до септември 2020 г., като се е възстановил от безпрецедентно свиване от -13% през предходния период и е надхвърлил пазарния консенсус от 11,2%, показва предварителната оценка. Растежът е широко обхванат, като промишлеността, услугите и селското стопанство показват увеличение на производството. На годишна база БВП се сви с -4,7%, след ревизирания надолу -17,9% спад през второто тримесечие. Рим очакваше растежът да продължи през четвъртото тримесечие, но сега това е заплашено от възраждането на коронавирусната пандемия, което принуди правителството да наложи нови ограничения върху бизнеса. ISTAT заяви, че ако БВП трябва да бъде равен на тримесечие през последните три месеца на годината, БВП за цялата година ще намалее с -8,2% в сравнение с 2019 г. Потребителските цени в Италия се очаква да спаднат с 0,3% на годишна база през октомври 2020 г., след 0,6% спад през предходния месец и в сравнение с пазарните очаквания от 0,4% спад, показва предварителната оценка. Това е шестият пореден месец на спад на потребителските цени, но най-слабият от юни насам. Годишният темп на основна инфлация, който изключва енергията и непреработената храна, е ограничен до 0,3% от 0,1% през предходния месец. С изключение само на енергията, инфлацията се увеличава до 0,5% от 0,2% през септември. На месечна база потребителските цени се увеличават с 0,2%, след спад от -0,7% през предходния месец. Безработицата в Италия спадна незначително до 9,6% през септември 2020 г. от 9,7% през предходния месец и под пазарния консенсус от 10,1%. Броят на безработните е намалял с 22 хиляди до 2,439 милиона, докато нивата на заетост са малко променени на 22,953 милиона, тъй като пазарът на труда се стабилизира след блокирането поради коронавирусната пандемия. **Нашата прогноза е спад на италианския БВП от -9,4% през 2020 г. Очакваме възстановяване в Италия от 1,8% през 2021 година.**

Франция

Френската икономика нараства с рекордни темпове от 18,2% на тримесечна база през третото тримесечие на 2020 г., обрат от -13,7% свиване през предходния период, когато страната е била в строго блокиране поради COVID-19, и надхвърли консенсуса на пазара от 15,4% ръст, показва предварителната оценка. Разходите на домакинствата (17,3% срещу -11,6%), правителственото потребление (15,4% срещу -10,4%) и инвестициите (23,3% срещу -14,3%) се възстановиха рязко. Също така нетната външна търговия допринесе положително (1,2%), на фона на рязък обрат в износа (23,2%), докато вносът нарасна с 16%. На годишна база БВП се сви с -4,3%, оставайки под нивото си от преди пандемията. Потребителските цени във Франция се задържаха отново на 0% на годишна база през октомври, както и през септември, според предварителните оценки. На месечна база потребителските цени спаднаха с -0,1% след спада -0,5% през септември. Хармонизираният индекс се задържа на 0% на годишна база и намалява с -0,1% на месечна база. Равнището на безработица във Франция се увеличи до 9% през третото тримесечие на 2020 г., най-високото ниво от третото тримесечие на 2018 г., от 7,1% през второто тримесечие и над пазарните очаквания от 7,9%. Данните за безработица за първите две тримесечия на 2020 г. бяха изкривени поради блокирането от средата на март до средата на май, което намали броя на технически класифицираните като безработни, тъй като им беше невъзможно да си търсят работа. Поведенията при търсене на работа са възобновени през третото тримесечие, следователно безработицата рязко се е увеличила през третото тримесечие на 2020. Увеличението на безработицата в сравнение с третото тримесечие на 2019 (+0,6%), показва ясно влошаване на пазара на труда. **Очакваме спад на БВП във Франция от -9,5% през 2020 г. и възстановяване от 2,5% през 2021 г.**

Испания

Икономиката на Испания е нараснала с 16,7% на тримесечие през трите месеца до септември 2020 г., най-много от началото на динамичния ред през 1995 г. и в сравнение с рекордния спад от -17,8% през предходния период, показва предварителна оценка. Отчитането на БВП също надхвърли пазарните очаквания за увеличение от 13,5%, тъй като търсенето и активността се възстановиха след отпускането на ограничителните мерки през лятото. Потреблението на домакинствата нарасна с 20,7% (срещу -20,4% през второто тримесечие), а инвестициите в дългосрочен план скочиха с 19,9% (срещу -22,1% през второто тримесечие). Освен това публичните разходи нараснаха с 1,1% (спрямо 0,3% през второто тримесечие), а нетното външно търсене допринесе положително за БВП, тъй като износет се увеличи повече от вноса. И все пак на годишна база икономиката се сви с -8,7%, в сравнение с рекордните -21,5% спад през предходния период и

Ноември 2020 г.

оставяйки испанската икономика под нивата преди пандемията. Потребителските цени в Испания спадат с -0,9% на годишна база през октомври 2020 г., след спад от -0,4% през предходния месец и в сравнение с пазарните очаквания за спад от -0,6%, показва предварителна оценка. Това е най-стръмният спад в потребителските цени от май насам. Хармонизираният индекс на потребителските цени намалява с -1% преди година, след спад от -0,6% през септември. На месечна база потребителските цени се повишават с 0,5%, ускорявайки се от 0,2% ръст; и хармонизираният индекс се увеличава с 0,3%, след 0,4% нарастване. Страната изпадна в дефлация през април, когато коронавирусната криза започна да засяга повече икономиката. Равнището на безработица в Испания се повиши до 16,26% през третото тримесечие на 2020 г., най-високото от първото тримесечие на 2018 г. и над пазарните очаквания от 15,90%, тъй като коронавирусната пандемията удари пазара на труда. Тази стойност не включва работници, които са на почасово заплащане, което означава, че истинската цифра може да бъде значително по-висока. Младите хора бяха най-засегнати, тъй като равнището на безработица сред хората под 25 години е до 40,45% през третото тримесечие. Третото тримесечие обикновено е времето в годината, когато повече хора работят в Испания, тъй като туризмът увеличава сезонната заетост, но хотелите, настаняването и транспортът са сред онези дейности, които са пострадали най-много от Covid-19. **Очакваме спад на БВП в Испания от -12,0% през 2020 г. и възстановяване от 1,3% през 2021 г.**

Словения

Икономиката на Словения се сви с -13% на годишна база през второто тримесечие на 2020 г., след ревизирано с -2,5% свиване през предходния период. БВП падна за второ поредно тримесечие и с най-резките темпове, най-вече поради отрицателното въздействие на блокирането, предизвикано от коронавирусната пандемия в страната. Потребителските разходи намаляха с -16,6%, много по-бързо от свиването с -5,8% през първото тримесечие на 2020 г.; и брутно образуване на основен капитал спадна -16,7%, след като намалю с -5,5% предходното тримесечие. Междувременно държавните разходи са нараснали с 1,5%, забавяйки се от 4,9% увеличение през предходния период. Що се отнася до нетната търговия, износьт спадна с -24,5% (спрямо -1,9% през Q1), а вносът спадна -25% (срещу -1,9% през Q1). На сезонно изгладена тримесечна база икономиката се сви с рекордните -9,6%, след ревизирано нагоре свиване от -4,8% през предходния период. Инфлацията в Словения се увеличи до -0,10% през октомври от -0,34% през септември 2020 г. Равнището на безработица в Словения нарасна до 9,1% през август 2020 г. от 7,4% през същия месец на предходната година, главно поради пандемията Covid-19. Броят на безработните се е увеличил с 16,628 от преди година до 88 172, докато заетостта е намаляла с 11 055 до 882 125. През юли процентът на безработица е малко по-висок 9,2%. **Очакваме спад на БВП в Словения от -7% през 2020 г. и възстановяване от 5% през 2021 г.**

Литва

Литовската икономика нарасна с 3,7% на тримесечие през трите месеца до септември 2020 г., след ревизирания нагоре -5,9% спад през предходния период, показва предварителната оценка. Положителен принос има търговията на едро и дребно, промишлеността и строителството. На годишна база БВП спадна с -0,1%, второ поредно тримесечие на спад, след ревизирано нагоре свиване от -4,6% през второто тримесечие на 2020 г. Годишният темп на инфлация в Литва е 0,7% през октомври 2020 г., непроменен от предходния месец, все още най-ниския от месец май насам. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0,1% през октомври, след като през септември се повишиха с 0,4%. Безработицата в Литва се е увеличила до 14,90% през октомври от 14,10% през септември 2020 г. **Очакваме спад на БВП в Литва от -2,2% през 2020 г. и възстановяване от 3% през 2021 г.**

Полша

Брутният вътрешен продукт на Полша се сви с -1,6% спрямо година по-рано през третото тримесечие на 2020 г., след рекордните -8,2% спад през предходния период и в сравнение с пазарните очаквания за спад от -1,7%, показват предварителната оценка. Икономиката на Полша пострада от Covid-19 и въвеждането на правителствени мерки за предотвратяване на последиците от пандемията. На сезонно изгладена тримесечна база икономиката нараства със 7,7%, рекорд от началото на динамичния ред и се възстановява от -8,9% спад през второто тримесечие. Годишната инфлация в Полша се увеличи до 3,2% през септември 2020 г. от 2,9% през август и в съответствие с предварителната оценка. На месечна база потребителските цени се увеличиха с 0,2% след спад от -0,1% през август. През август 2020 г. равнището на безработица в Полша достигна 6,1%, непроменено от предходните два месеца и отговарящо на пазарните очаквания. Тази стойност остава най-високият процент на безработица от февруари 2019 г., тъй като броят на безработните е спаднал само с 1,5 хиляди от месец по-рано до 1,028 хиляди. Преди година безработицата беше по-ниска на стойност от 5,2%. **Очакваме спад на БВП в Полша от -3,0% през 2020 г. и възстановяване от 4,8% през 2021 г.**

Румъния

През третото тримесечие на 2020 г. румънският БВП се сви с -6% на годишна база, след спад от -10,3% през предходния период и по-малко от консенсуса на пазара за спад от -4%, показва предварителната оценка. Това беше второто поредно тримесечие на свиване на БВП, тъй като кризата с COVID-19 оказва огромно влияние върху икономиката. На сезонно изгладена тримесечна база икономиката нараства с 5,6%, най-много от началото на данните през второто тримесечие на 1995 г., след ревизиран нагоре спад от -12,2% през второто тримесечие. Годишният темп на инфлация в Румъния е намалал до 2,2% през октомври 2020 г., най-малката стойност от септември 2017 г. и в сравнение с 2,5% през предходния месец и под пазарните прогнози за ръст от 2,3%. На месечна база потребителските цени са се повишили с 0,2% през октомври, след -0,1% спад през септември. Сезонно коригираната безработица в Румъния достигна 5,2% през септември 2020 г. от 5,3% през предходния месец. Това е най-ниският процент на безработица от май насам. **Очакваме спад на БВП в Румъния от -5,1% през 2020 г. и възстановяване от 4,0% през 2021 г.**

Обединено кралство Великобритания

Брутният вътрешен продукт на Великобритания се сви с -9,6% на годишна база през третото тримесечие на 2020 г., след рекорден спад от -21,5% през предходния тримесечен период и в сравнение с пазарните очаквания за спад от -9,4%. Икономиката започна да се възстановява, тъй като ограниченията за движение намаляха през юни, юли, август и септември. БВП на Обединеното кралство се увеличи с 15,5% през трите месеца до септември 2020 г., като частично се възстанови от рекорден спад от -19,8%, наблюдавано през предходния период, и в сравнение с пазарните очаквания за ръст от 15,8%, показва предварителна оценка. Това е най-силният темп на растеж на икономиката от началото на динамичния ред през 1955 г., отразявайки продължаващото облекчаване на ограниченията за блокиране, както и известно възстановяване на активността от стръмното свиване през април. Потреблението на домакинствата се е увеличило с 18,3% (срещу -26,3% през Q2), дължащо се на по-високите разходи за ресторанти и хотели и транспорт, а бруто образуването на основен капитал е нараснало с 15,1% (срещу -21,6% през Q2), стимулирано от инвестициите в жилища и бизнес инвестициите. И все пак потреблението на домакинствата и бизнес инвестициите останаха доста под нивата преди пандемията. Що се отнася до Брекзит, преговорите са възобновени и политическата готовност за сключване на сделка изглежда също е нараснала. Поддържаеме предположението си за мини, но доста объркана сделка за Брекзит до края на годината. Въпреки че Брекзит остава оперативно предизвикателство за финансовия сектор, икономическото му въздействие се очаква да бъде слабо, независимо от резултата от преговорите. Годишният темп на инфлация в Обединеното кралство се е увеличил до 0,5% през септември 2020 г. от близо 5-годишно дъно от 0,2% през август, което отговаря на пазарните очаквания. На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,4% в сравнение със спада от -0,4% през август. И все пак нивото на инфлация остава доста под целта на Банката на Англия от 2%. Равнището на безработица във Великобритания се е увеличило до 4,8% през трите месеца до септември 2020 г., над 4,5% през предходния период и 3,9% година по-рано. Това е най-високият процент на безработица от последното тримесечие на 2016 г. на фона на загнатата от коронавирусната пандемия икономика. Тези стойности са в съответствие с прогнозите. **За Великобритания очакваме спад от -11,0% през 2020 г. Очакваме възстановяване в Обединеното кралство от 5,0% през 2021 г.**

САЩ

Американската икономика нарасна с 33,1% на тримесечна база през третото тримесечие на 2020 г., надминавайки прогнозите за растеж от 31%. Това е най-големият разтеж досега, след рекордните 31,4% спад през второто тримесечие, тъй като икономиката се възстановява от коронавирусната пандемия. Индивидуалните разходи нараснаха и бяха основният двигател на растежа, подпомогнати от чекове и седмични обезщетения за безработица от федералния Закон за грижите. Растежът също така отразява увеличението на частните инвестиции в запасите, износа, нерезидентните фиксирани инвестиции и жилищните фиксирани инвестиции, които са частично компенсирани от намаляването на разходите на федералното правителство (отразявайки по-малко такси, платени за администриране на заемите от Програмата за защита на заплатите). БВП обаче все още е с -3,5% под нивото си преди пандемия и перспективите за четвъртото тримесечие и 2021 г. остават несигурни, тъй като пандемията далеч не е контролирана и ваксината все още не е готова. Освен това от над 22 милиона загубени работни места през март и април до момента са възстановени само около 11,3 милиона, докато все още не е одобрен нов законопроект за стимулиране. На годишна база БВП в Съединените щати се е свил

Ноември 2020 г.

с -2,90% през третото тримесечие на 2020 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Въпреки че растежът се възстанови от много ниска база през третото тримесечие и като такъв би могъл да бъде описан като механичен, изглежда стабилният икономически импулс се запазва към четвъртото тримесечие. Например бизнес настроеността продължи да се подобрява през октомври и високочестотните показатели за потребителските разходи и личните доходи излязоха в солидна форма. Освен това пазарът на труда показва признаци на устойчивост. Годишната инфлация в САЩ е спаднала до 1,2% през октомври 2020 г. от 1,4% през предходния месец и под пазарните очаквания от 1,3%. Процентът остава доста под 2,3% през февруари, преди да започне коронавирусната пандемия. На месечна база потребителските цени са непроменени с 0%, след като са се увеличили с 0,2% през предходния месец и в сравнение с прогнозите за 0,1% ръст. Годишната базова инфлация неочаквано се забави до 1,6%, докато месечният индекс бе непроменен с 0%. Равнището на безработица в САЩ е спаднало до 6,9% през октомври 2020 г. от 7,9% от предходния месец и в сравнение с пазарните очаквания от 7,7%, тъй като броят на безработните е спаднал с 1,5 милиона до 11,1 милиона, а заетостта се е увеличила с 2,2 милиона до 149,8 милиона. И все пак процентът на безработица остава доста над нивата преди пандемия от около 3,5%, тъй като възстановяването на пазара на труда от шока на COVID-19 показва признаци на забавяне на фона на липсата на фискални стимули и спирала на новите коронавирусни инфекции. В резултат на описаното по-горе виждаме малко по-мека динамика на растеж в края на годината в САЩ от предвидената по-рано. И все пак, въпреки лекото понижаване на перспективите ни за четвъртото тримесечие, по-рязкото от очакваното постижение през третото тримесечие води, балансирано до подобрен годишен растеж през 2020 г. от -4,5% до -3,7%. **За следващата година ние продължаваме да очакваме голямо възстановяване от спада, като прогнозираме годишен растеж от 4,0% на фона на по-конструктивно макроикономическо развитие, по-специално стимулирано от постепенно масово въвеждане на ваксина срещу Covid-19.**

Япония

Японската икономика нараства с 5% на тримесечна база през трите месеца до септември 2020 г., като частично се възстановява от рекордния спад от -8,2% през предходния период и надхвърля консенсуса на пазара от 4,4%, показва предварителната оценка. Това е първият тримесечен темп на растеж за една година, тъй като активността и търсенето се възстановиха от сериозните щети, причинени от кризата с COVID-19. Частното потребление нараства за първи път от четири тримесечия (4,7% спрямо -8,1% през второто тримесечие), докато капиталовите разходи се свиват с по-меки темпове (-3,4% спрямо -4,5%). В допълнение, нетното външно търсене добави 2,9% към БВП, тъй като износет нарасна за първи път от три тримесечия (7% срещу -17,4%), докато вносет спадна (-9,8% спрямо 2,2%). На годишна база икономиката спадна с -5,8% през третото тримесечие, след спада от -10,2% през второто тримесечие. Потребителските цени в Япония останаха непроменени 0% през септември на годишна база, след като се увеличиха с 0,2% през предходния месец, тъй като пандемията продължи да възпрепятства потреблението. На месечна база потребителските цени спаднаха с -0,1% за втори месец. Основните потребителски цени, които не включват прясна храна, спаднаха с -0,3% след спада -0,4% през предходния месец. Равнището на безработица в Япония остана непроменено на ниво от 3% през септември от 3% през август 2020 г. **Ние очакваме БВП на Япония да се свие с -5,6% през 2020 г. Очакваме възстановяване в Япония от 2,6% през 2021 година.**

Китай

Китайската икономика нараства с 4,9% на годишна база през третото тримесечие на 2020 г., по-бързо от 3,2% разширяване през второто тримесечие, но под прогнозите за 5,2% ръст. Въпреки че тази стойност е по-ниска от очакваната, има признаци, че растежа най-накрая се ускорява от потреблението след подкрепеното от държавата индустриално възстановяване. Продажбите на дребно нараснаха с 3,3% на годишна база през септември, над прогнозите и най-високите показатели досега тази година. Промисленото производство се е увеличило с 6,9%, също по-високо от очакваното и най-големият ръст през 2020 г. За първите девет месеца на годината икономиката се е разраснала с 0,7%, възстановявайки цялата загуба през първото полугодие, като първичната индустрия се е увеличила с 2,3%, вторичната 0,9% и секторът на услугите 0,4%. Нарастващото глобално търсене на медицинско оборудване и технологии за работа въпреки стимулира износа, докато правителствената подкрепа, включително повече фискални разходи, данъчни облекчения и намаляване на лихвените проценти и изискванията за резерви на банките, също спомогна за засилване на възстановяването.

Ноември 2020 г.

Китайската икономика нарасна със сезонно коригирано 2.7% спрямо тримесечието през трите месеца до септември 2020 г., след ревизиран нагоре растеж от 11.7% през предходното тримесечие и под пазарните очаквания от 3.2% разширяване. Китай уверена се насочва към годишен растеж от 2,0% през 2020 г., като последната цифра от БВП потвърждава, че икономиката продължава да се възстановява през третото тримесечие. Въпреки че темпът на възстановяване се забави от 11,7% за второто тримесечие на Q2 до 2,7% за третото тримесечие, това отразява нормализиране на динамиката на растежа след големите колебания, наблюдавани през първата половина на годината. Инвестициите продължиха да водят икономическото възстановяване, но потреблението също нараства. Висококачествените индикатори показват, че и четвъртото тримесечие е започнало силно. Междувременно китайският юан се е повишил с 8% спрямо щатския долар между 27 май 2020 г. и 6 ноември 2020 г. Тази относителна сила отразява по-силното, V-образно възстановяване, изпитано от китайската икономика, както и разликите в лихвените проценти (тъй като Китайската централна банка е умерена в своите стимули през тази година), които заедно с по-голяма финансова откритост привлякоха приток на инвестиции в Китай. Годишният темп на инфлация в Китай се понижи до 0,5% през октомври 2020 г., най-ниският от октомври 2009 г. и под пазарните очаквания от 0,8%. Наблюдава се рязко забавяне на цените на храните (2.2% срещу 7.9% през септември), като цените на свинското месо спадат за първи път от над 1-1 / 2 години. На месечна база потребителските цени неочаквано паднаха с -0.3% , първият спад от четири месеца, под пазарния консенсус за повишение от 0,2%. Безработицата в Китай е намаляла до 5,40% през септември от 5,60% през август 2020 г. **Предвид относителната сила на растежа през третото тримесечие и факта, че пандемията в Китай остава предимно под контрол, ние потвърждаваме ръста на китайския БВП до 2,0% през 2020 г. и 8,2% през 2021 г.**

Турция

Турската лира е загубила около 30% от стойността си от началото на годината, достигайки рекордно ниско ниво от 8,58 спрямо долара на 06.11.2020 г., докато годишната инфлация е достигнала 11,89%. Турският президент Реджеп Тайип Ердоган отстрани управителя на централната банка на страната Мурат Уйсал от поста си на 07.11.2020 г., след като турската лира достигна това рекордно ниско ниво. Решението беше взето с президентски указ и обявено в Държавен вестник на страната, без да е посочена незабавна причина за уволнението. Смяната на Уйсал след само 16 месеца на тази работа бе посочена като бивш финансов министър Наджи Агбал. Уйсал пое ролята след спор между Ердоган и предишния губернатор Мурат Четинкая за намаляване на лихвените проценти. В изявление, публикувано на 09.11.2020 г., новият ръководител на централната банка Агбал обеща „да използва решително всички инструменти на политиката в преследване на целта на централната банка за ценова стабилност“. Турската лира се движи около 7,7 спрямо щатския долар, след като миналата седмица нарасна с 12% до най-силното си ниво от 1 октомври. Президентът Реджеп Тайип Ердоган прие оставката на зет си от поста министър на финансите, съобщиха от кабинета на турския лидер на 09.11.2020 г. В изявление от кабинета му се казва, че Ердоган е приел молбата на Берат Албайрак "да бъде освободен от задълженията си". Президентът замени Албайрак с бившия вицепремиер Лютфи Елван като нов министър на финансите. Президентът Реджеп Тайип Ердоган, който в миналото многократно призоваваше за по-ниски лихвени проценти, обеща нов план за икономическо възстановяване, основан на ценова стабилност, по-ниска инфлация и международни инвестиции. Ердоган също подчерта значението на възстановяването както на изчерпаните валутни резерви, така и на доверието в националната валута. Промишленото производство в Турция през септември отчете ръст от 8,1%, надминавайки очакванията на пазара от 7,5%. Според календарно коригирана база, растежът на промишленото производство за третото тримесечие достига 7,7%. Това ще подхрани растежа през третото тримесечие на приблизително на около 5,6%, който отразява мащаба на възстановяването на Турция от икономическия спад от -9,9% , свързан с CIVID-19. Инфлацията в Турция нарасна до 11,89% през октомври 2020 г. от 11,75% през септември, в съответствие с пазарните прогнози. На месечна база потребителските цени се увеличиха с 2,1%, над 1% през септември и съответстваха на очакванията. Безработицата в Турция е намаляла до 13,2% през август 2020 г. от 14% през съответния месец на предходната година. Безработицата сред младите хора на възраст между 15 и 24 години спадна до 26,1% от 24,8% през август 2019 г. **Очакваме спад на БВП в Турция от -1,5% през 2020 г. и възстановяване от 3,5% през 2021 г.**

Политика на централните банки

ЕЦБ

В сегашните условия на рискове, които ясно клонят в низходяща посока, Управителният съвет ще подложи на внимателна оценка постъпващата информация, включително динамиката на пандемията, перспективите за въвеждане на ваксини и развитието на валутния курс. Новото издание на макроикономическите прогнози на експерти на Евросистемата през декември ще даде възможност за задълбочена преоценка на икономическите перспективи и на баланса на рисковете. Въз основа на тази актуализирана оценка Управителният съвет ще рекалибрира инструментите си, както е целесъобразно, в отговор на развитието на събитията и за да гарантира, че условията за финансиране ще останат благоприятни, за да подкрепят икономическото възстановяване и да противодействат на негативното въздействие от пандемията върху прогнозния тренд на инфлацията. По този начин ще се подпомогне доближаването на инфлацията към целевото равнище по устойчив начин, в съответствие със стремежа на Управителния съвет към симетрия. Междувременно Управителният съвет на ЕЦБ взе следните решения, свързани с паричната политика:

1) Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение остават непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,50%. Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си или по-ниско равнище, докато той не отбележи, че перспективите за инфлацията се доближават солидно към равнище, достатъчно близко, но под 2% в рамките на прогнозния период, и че това доближаване е намерило устойчиво отражение в базовата инфлационна динамика.

2) Управителният съвет ще продължи покупките по програмата за закупуване на активи в условията на извънредна ситуация, причинена от пандемия (PEPP), чийто общ размер е 1350 млрд. евро. Тези покупки допринасят за разхлабване на цялостната позиция на паричната политика и по този начин способстват за компенсиране на низходящото въздействие на пандемията върху прогнозния тренд на инфлацията. Покупките ще продължат да се провеждат гъвкаво с течение на времето, обхващайки множество класове активи и държави. Това дава на Управителния съвет възможност да противодейства ефективно на рисковете за гладкото функциониране на трансмисионния механизъм на паричната политика. Управителният съвет ще извършва нетни покупки на активи по PEPP най-малко до края на юни 2021 г. и във всеки случай докато не прецени, че кризата с коронавируса е отминала. Управителният съвет ще реинвестира погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по PEPP, най-малко до края на 2022 г. Във всеки случай бъдещото постепенно ликвидиране на портфейла по PEPP ще бъде управлявано така, че да се избегне възпрепятстване на целесъобразната позиция на паричната политика.

3) Нетните покупки по програмата за закупуване на активи ще продължат с месечен темп от 20 млрд. евро наред с покупките по допълнителния временен пакет в размер на 120 млрд. евро до края на годината. Управителният съвет продължава да очаква месечните нетни покупки на активи по програмата за закупуване на активи да продължат толкова дълго, колкото е необходимо, за да засилят стимулиращото въздействие на основните лихвени проценти на ЕЦБ, и да приключат малко преди той да започне да ги повишава. Управителният съвет възнамерява да продължи да реинвестира изцяло погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи, за продължителен период от време след датата, на която започне да повишава основните лихвени проценти на ЕЦБ, и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо за поддържането на благоприятни условия на ликвидност и значителна степен на парично стимулиране.

4) Управителният съвет ще продължи също така да предоставя значително количество ликвидност посредством операциите си по рефинансиране. По-специално, третата поредица целеви операции по дългосрочно рефинансиране (TLTRO III) остава привлекателен източник на финансиране за банките, подпомагайки кредитирането на предприятията и домакинствата.

Централна банка на Англия

Комитетът по парична политика на Банката на Англия (MPC) определя паричната политика, за да постигне целта за инфлация от 2% и по начин, който помага да се поддържа растеж и заетост. В този контекст предизвикателството му понастоящем е да отговори на икономическото и финансовото въздействие на пандемията Covid. На заседанието си, завършващо на 4 ноември 2020 г., Комитетът гласува единодушно да поддържа основния лихвен процент на 0,1%. Комитетът гласува единодушно Английската централна банка да поддържа запасите от стерлинги на нефинансови покупки на корпоративни облигации с инвестиционен клас, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 20 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно Банката на Англия да продължи със съществуващата програма от 100 милиарда британски лири за покупка на държавни облигации в Обединеното кралство, финансирана чрез издаване на резерви на централната банка, както и Банката на Англия да увеличи целевия запас от закупеното правителство на Обединеното кралство облигации с допълнителни 150 млрд. паунда, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, за да достигне общият обем на покупките на държавни облигации до 875 млрд. паунда. След предишното заседание на Комитета се наблюдава бързо покачване на равнището на инфекция на Covid. Правителството на Обединеното кралство и делегираните администрации отговориха с увеличаване на строгостта на ограниченията поради Covid. Всички ограничения, обявени до 31 октомври включително, са отразени в решенията на Комитета. Има признаци, че потребителските разходи са се смекчили в редица висококачествени показатели, докато инвестиционните намерения остават слаби. Те предполагат, че развитието, свързано с Covid, ще тежи върху краткосрочните разходи в по-голяма степен от прогнозираното в августовския доклад, което ще доведе до спад в БВП през четвъртото тримесечие на 2020 г. Дванадесетмесечната инфлация на потребителските цени се увеличи до 0,5% през септември, но остана доста под целта от 2% на Комитета, до голяма степен отразяваща прякото и непрякото въздействие на Covid върху икономиката.

Те включват временното въздействие на по-ниските цени на енергията и намаляването на ДДС, както и известен натиск надолу от свободния капацитет. Очаква се инфлацията да остане на или малко над 0,5% през по-голямата част от зимата, преди да се покачи доста рязко към целта, тъй като ефектите от по-ниските цени на енергията и ДДС се разсейват. В централната прогноза, обусловена от преобладаващите цени на активите, инфлацията се очаква да бъде 2% след две години. Перспективите за икономиката остават необичайно несигурни. Това зависи от развитието на пандемията и мерките, предприети за защита на общественото здраве, както и от естеството и прехода към новите търговски договорености между Европейския съюз и Обединеното кралство. Това също зависи от реакциите на домакинствата, бизнеса и финансовите пазари на тези развития. Комитетът по парична политика ще продължи да следи отблизо ситуацията. Ако перспективите за инфлация отслабнат, Комитетът е готов да предприеме всички необходими допълнителни действия, за да постигне своята задача. Комитетът не възнамерява да затегне паричната политика поне докато има ясни доказателства, че е постигнат значителен напредък в премахването на свободния капацитет и устойчиво постигане на целта за инфлация от 2%.

Федерален резерв

Пандемията на COVID-19 причинява огромни човешки и икономически затруднения в Съединените щати и по света. Икономическата активност и заетостта продължават да се възстановяват, но остават доста под нивата си в началото на годината. По-слабото търсене и по-ранните спадове на цените на петрола задържат инфлацията на потребителските цени. Като цяло финансовите условия остават приспособими, отчасти отразяващи политическите мерки в подкрепа на икономиката и потока на кредити за домакинствата и бизнеса в САЩ. Развитието на икономиката ще зависи значително от хода на вируса. Продължаващата криза в общественото здраве ще продължи да влияе върху икономическата активност, заетостта и инфлацията в близко бъдеще и крие значителни рискове за икономическите перспективи в средносрочен план. Комитетът се стреми да постигне максимална заетост и инфлация в размер на 2% в дългосрочен план. Тъй като инфлацията постоянно се движи под тази по-дългосрочна цел, Комитетът ще се стреми да постигне инфлация умерено над 2% за известно време, така че инфлацията да бъде средно 2% с течение на времето, а дългосрочните инфлационни очаквания да останат добре закрепени на 2%. Комитетът очаква да запази приспособима позиция на паричната политика, докато не се постигнат тези резултати. Комитетът реши да запази целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове от 0% до 0,25% и очаква да е целесъобразно да се запази този целеви диапазон, докато условията на пазара на труда достигнат нива, съответстващи на оценките на Комитета за максимална заетост и инфлацията нарасне на 2% и е на път да превиши умерено 2% за известно време. В допълнение, през следващите месеци Федералният резерв ще увеличи притежанията си на държавни ценни книжа и ценни книжа, обезпечени с ипотечни кредити, поне със сегашните темпове, за да поддържа гладкото функциониране на пазара и да подпомогне насърчаването на финансовите условия за приспособяване, като по този начин подпомага притока на кредити към домакинствата и бизнеса. При оценката на подходящата позиция на паричната политика Комитетът ще наблюдава последиците от постъпващата информация за икономическите перспективи. Комитетът ще бъде готов да коригира позицията на паричната политика, ако е необходимо, ако възникнат рискове, които могат да попречат на постигането на целите на Комитета. Оценките на Комитета ще вземат предвид широк спектър от информация, включително показания за общественото здраве, условията на пазара на труда, инфлационния натиск и инфлационните очаквания, както и финансовото и международното развитие.

Японска централна банка

29 октомври 2020 г. Изявление на Банката на Япония относно паричната политика.

1. На срещата по паричната политика, проведена на 28 октомври 2020 г., Съветът по паричната политика на Банката на Япония взе решение за следното.

(1) Контрол на кривата на доходност

Банката на Япония реши с мнозинство от 8-1 гласа да определи следната насока за пазарните операции за междинния период:

Краткосрочният основен лихвен процент: Банката на Япония ще приложи отрицателен лихвен процент от минус -0,1 процента към салдата по лихвите по текущи сметки, държани от финансови институции в Японската банка.

Дългосрочният лихвен процент: Банката на Япония ще закупи необходимото количество японски държавни облигации (JGB), без да определя горна граница, така че 10-годишната доходност на JGB да остане на около нула процента 0%. При това доходността може да се движи нагоре и надолу до известна степен, главно в зависимост от развитието на икономическата дейност и цените.

(2) Указания за покупки на активи

По отношение на покупките на активи, различни от покупките на японски държавни облигации, Банката на Япония реши с единодушие да определи следните насоки:

а) Банката на Япония ще купува активно фондове, търгувани на борса (ETF), и японски инвестиционни тръстове за недвижими имоти (J-REIT) за момента, така че непогасените им суми ще нарастват с годишни темпове с горната граница от около 12 трилиона йени и около 180 млрд. йени съответно.

б) Що се отнася до краткосрочните и дългосрочни корпоративните облигации, Банката на Япония ще поддържа съответните им суми на около 2 трилиона йени и около 3 трилиона йени, съответно. Освен това до края на март 2021 г. тя ще извършва допълнителни покупки с горната граница на непогасените суми от 7,5 трилиона йени за всеки актив.

2. Банката на Япония ще продължи с „Количествено и качествено парично улеснение (QQE) с контрол на кривата на доходност“, целяща постигане на целта за ценова стабилност от 2%, стига да е необходимо за поддържането на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдавания индекс на потребителските цени (CPI, всички артикули без пресни храни) надвиши 2% и остане над целта по стабилен начин. Японската банка ще продължи да подкрепя финансирането основно на фирми и да поддържа стабилност на финансовите пазари чрез (1) Специалната програма за подпомагане на финансирането в отговор на новия коронавирус (COVID-19), (2) достатъчно предоставяне на йени и чуждестранни валути, без да се определят горни граници главно чрез закупуване на японски държавни облигации и извършване на операции за предоставяне на средства в щатски долари, и (3) активни покупки на фондове, търгувани на борса (ETF), и японски инвестиционни тръстове за недвижими имоти (J-REIT). За момента Японската централна банка ще следи отблизо въздействието на новия коронавирус (COVID-19) и няма да се поколебае да предприеме допълнителни мерки за улеснения, ако е необходимо, а също така очаква краткосрочните и дългосрочните лихвени проценти да останат на сегашните или по-ниски нива.

Китайска централна банка

Управителят на Китайската централна банка И Ган заяви, че насърчаването на по-широкото използване на CNY ще продължи заедно с отварянето на пазарите. „Основната работа на регулатора е да намали ограниченията за трансграничното използване на валутата и да я остави да поеме по своя път“, каза той. Тези коментари бяха повторени от Жу Джун, генерален директор на международния отдел на централната банка. Политиците ще премахнат пречките пред по-широкото използване на валутата със стабилна либерализация на капиталовата сметка, увеличаване на гъвкавостта на обменния курс на юана и подобряване на ликвидността на пазара на облигации. Коментарите на двамата служители напомнят, че въпреки че популяризирането на юана не е тръгнало толкова бързо, колкото се очакваше, откакто идеята стартира преди десетилетие, натискът от ръководителите на Китайската централна банка все пак продължава. Успехът ще даде на китайските политици някои неща, за които отдавна са мечтали: използването на юана като глобална резервна валута и предизвикателство за господството на американския долар в търговията и финансите. Китай ще се придържа към целта си за интернационализация на юана и няма връщане назад от финансовото си отваряне. Вероятно ще се наблюдават повече и по-добри политики за ускоряване на интернационализацията. Китайските политици определят своя план да увеличат влиянието на своята валута вследствие на глобалната кредитна криза, но в най-добрия случай са постигнали спиране на напредъка, най-вече защото правителството има малък апетит за отказ от контрол върху капиталовата сметка. Призивите за разширяване на използването на юана се засилиха в азиатската държава през изминалото лято, когато напрежението със САЩ се прехвърли във финансовата сфера. Делът на юана в глобалните плащания и в резервите на централните банки остава около 2%, но усилията на Китай продължават. Китайската централна банка заяви миналия четвъртък, че заедно с Банката на Корея са се споразумели да удължат споразумението за суап за валута с още пет години и да увеличат съответната сума на 400 млрд. юана (59,9 млрд. щатски долара). Юанът се повиши със 7% от най-ниското ниво през май до най-високото си ниво от две години. Настроенията на инвеститорите получиха тласък от икономическото възстановяване на Китай от щетите, нанесени по-рано през годината, и слабостта на щатския долар. Нарастването се стимулира и от голямата лихвена премия над останалия свят и от резултатите от изборите в САЩ.

Турска централна банка

Комитетът по паричната политика (MPC) на Централната банка на Турция реши за:

- увеличаване на лихвения процент (лихвен процент по едноседмичен репо търг) от 10,25% на 15% и
- осигуряване на цялото финансиране чрез основния лихвен процент, който е лихвения процент по едноседмичен репо търг.

Глобалната икономическа активност се възстанови частично през третото тримесечие. Несигурността по отношение на глобалната икономическа активност обаче се засили поради неотдашното увеличение на случаите на Covid-19.

Възстановяването на икономическата активност продължава. Въведените частични ограничения поради нарастващия брой случаи засилват несигурността относно краткосрочните перспективи на икономическата дейност, особено сектора на услугите. Освен това, засилването на вътрешното търсене, поради забавените ефекти от силния кредитен импулс по време на пандемията, се отразява неблагоприятно на салдото по текущата сметка чрез канала за внос.

Закъснелите ефекти от обезценяването на турската лира, нарастващите международни цени на храните и влошаването на инфлационните очаквания оказват неблагоприятно влияние върху инфлационните перспективи. Въпреки че проследяваните данни за ноември сочат нарастване на инфлацията поради скорошната колебливост на валутния курс, това се оценява като временно и преодолимо с решаващата позиция на паричната политика. Съответно Комитетът реши да приложи прозрачно и силно парично затягане, за да елиминира рисковете за перспективите за инфлацията, да ограничи инфлационните очаквания и да възстанови процеса на дезинфлация. В следващите периоди всички фактори, влияещи върху инфлацията, ще бъдат взети под внимание и стегнатостта на паричната политика ще бъде решително поддържана, докато не се постигне траен спад на инфлацията. Постоянното установяване на среда с ниска инфлация ще повлияе положително на макроикономическата и финансовата стабилност чрез спада на държавната премия за риск, обръщане на тенденцията на доларизация, натрупване на валутни резерви и продължителен спад на разходите за финансиране. Централната банка ще постигне основната си цел за постигане и поддържане на ценова стабилност, като приеме принципите на прозрачност, предсказуемост и отчетност на режима за насочване на инфлацията. В светлината на тези принципи финансирането от Централната банка ще бъде осигурено чрез едноседмичен репо търг, който ще бъде основният инструмент на политиката и единственият показател за паричната позиция. Трябва да се подчертае, че всички нови данни или информация могат да накарат Комитета да преразгледа своята позиция.

Международни цени на стоки

Петрол

Цената на Brent се увеличава с 0,01 долара за барел или 0,02% до 44,350 долара за барел на 19 ноември 2020г. Цената на суровия петрол намалява с 0.16 долара за барел или с 0.38% до 41.660 долара за барел на 19 ноември. Цените на петрола на фона на опасенията от слабо глобално търсене, тъй като разпространението на COVID-19 по целия свят продължи да се увеличава. Новите случаи на вируси на ден в САЩ са нараснали с над 80% през последните две седмици до най-високата стойност, докато Япония е в състояние на „максимална готовност“, ден след като страната отчита рекорд от над 2000 ежедневни случаи на нови вирусни заразявания. В Австралия, щат Южна Австралия стартира в сряда 18 ноември 2020 г. процедура на шестдневни ограничения и затвори по-голямата част от бизнеса, с изключение на хранителните магазини. Междувременно данните от Администрацията за енергийна информация показват, че запасите на суров петрол в САЩ са се увеличили с 0,768 милиона барела миналата седмица. Ограничавайки спада, ОПЕК + ще удължи настоящите си съкращения на доставките за минимум три месеца.

Цени на селскостопански стоки

През ноември 2020 г. флукуациите в цените на основните зърнени контракти по световните борсови пазари останаха сравнително слаби. Изключение правят маслодайните култури, където трендът продължава да е ярко нагоре. Рапицата в Европейския съюз /Euronext/ отхвъркна с плюс 8,25 евро до 414,50 евро/тон. Пшеницата в САЩ поевтиня с 1,00 долар до 268,00 долара/тон, тази във Франция спадна с 6,00 евро до 210,50 евро/тон. Цените и в Украйна и в Русия останаха без промяна на 254,00 и 256,50 долара/тон. При царевичката цените в САЩ след известно затишие поскъпнаха с 7,00 долара до 227,00 долара/тон и също добавиха 2,00 долара в Украйна до 238,00 долара/тон. Ечемикът в Украйна е се повиши с 3,00 долара до 218,00 долара/тон, а във Франция имаше поскъпване с 2,00 евро до 206,00 евро/тон. След като в началото на ноември нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам за пореден път отскочи нагоре, този тренд продължи да се развива възходящо и доведе до остра реакция на маслодайния комплекс заради поскъпването на петрола – плюс нови 80,00 долара до 1195,00 долара/тон, а рафинираната захар възстановява позициите си с плюс 7,80 долара до 414,70 долара/тон на борсата в Лондон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД тази седмица за хлебна пшеница имаше само котировки продава на 400,00 лева/тон, фуражната се търси високо от 380,00 до 400,00 лева/тон, продавачите котират от 430,00 лева/тон. При маслодайния слънчоглед за търсенето от място цените са нагоре – от 750,00 до 780,00 лева/тон, продавачите обявяват 800,00-830,00 лева/тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ: АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

ЗДРАВЕ

Втората вълна COVID 19 е много по-лоша, с по-голям брой разболели се хора. Този път властите реагираха по-предпазливо и наложиха частични блокировки. Новите блокировки засягат предимно сектора на услугите, докато външното търсене подкрепя производствените сектори. От началото на октомври 2020 г. в България се наблюдава рязко експоненциално увеличение на случаите на пандемии на коронавирус. Към 26 ноември 2020 г. общият брой лабораторно потвърдени инфекции от началото на пандемията е 133 060. Активните случаи са 87 073. Излекуваните са 42 620, а починалите – 3 367. Така че втората вълна на пандемия в България е факт. Правителството публикува изявление, че подготвя удължаване на срока на епидемичната обстановка до 31.03.2021 г. и въвеждане на нови ограничителни мерки в училищата, университетите, детските градини, спорта и културата, развлеченията и моловете за срок до 21 декември 2020 г.

Новите ограничителни мерки включват:

- преустановяване на всички присъствени занятия във всички образователни институции на територията на страната, включително всички висши учебни заведения, всички ученици от 1. до 12. клас, детски ясли и градини, извънкласни дейности, занимални, езикови центрове, образователни центрове и др.;
- преустановяване на присъствено провеждане на конгреси, семинари, конкурси, обучения, тиймбилдинги и др.
- преустановяване на културни мероприятия с изключение на театрите, които могат да функционират със заетост до 30% и спазване на дистанция от 1,5 м. и всички останали протиепидемични мерки;
- не се допуска провеждане на тържества от частен характер с повече от 15 души;
- преустановяват се всички спортни мероприятия за лица под 18 години с изключение на вече започналите международни състезания;
- всички спортни мероприятия за лица над 18 години ще се провеждат без публика;
- преустановява се посещенията във фитнес центрове;
- заведенията за хранене и развлечения преустановяват дейността си с изключение на приготвяне на храна за вкъщи или взимане на място за дома или офиса;
- преустановява се дейността на игрални зали и казина;
- преустановява се дейността на търговските центрове и големите търговски центрове тип мол с изключение на обектите в тях, които са хранителни магазини, аптеки, дрогерии, зоомагазини, доставчици на платежни услуги и доставчици на телекомуникационни услуги;
- преустановяват се организираните екскурзии и туристически пътувания с организиран транспорт.

ВЪНШЕН СЕКТОР

Платежен баланс

Текущата и капиталова сметка е отрицателна и възлиза на 116,3 млн. евро при излишък от 432 млн. евро за септември 2019 г. За януари – септември 2020 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 1390,8 млн. евро (2,5% от БВП) при излишък от 2780,6 млн. евро (4,5% от БВП) за януари – септември 2019 г. За септември 2020 г. салдото по текущата сметка е отрицателно и възлиза на 183,5 млн. евро при положително салдо в размер на 364,1 млн. евро за септември 2019 г. За януари – септември 2020 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 651,9 млн. евро (1,1% от БВП) при положителна от 2095,8 млн. евро (3,4% от БВП) за януари – септември 2019 г. Търговското салдо за септември 2020 г. е отрицателно в размер на 136 млн. евро при дефицит от 150,5 млн. евро за септември 2019 г. За януари – септември 2020 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 920,4 млн. евро (1,6% от БВП) при дефицит от 1948,3 млн. евро (3,2% от БВП) за същия период на 2019 г. Износът на стоки е 2478.8 млн. евро за септември 2020 г., като нараства с 11,2 млн. евро (0,5%) в сравнение с този за септември 2019 г. (2467,6 млн. евро). За януари – септември 2020 г. износът е 19 954 млн. евро (35,2% от БВП), като намалява с 1660,4 млн. евро (7,7%) в сравнение с този за същия период на 2019 г. (21 614,4 млн. евро, 35,3% от БВП). Износът за януари – септември 2019 г. нараства на годишна база с 5,8%. Вносът на стоки за септември 2020 г. е 2614,7 млн. евро, като намалява с 3,3 млн. евро (0,1%) спрямо септември 2019 г. (2618 млн. евро). За януари – септември 2020 г. вносът е 20 874,3 млн. евро (36,8% от БВП), като намалява с 2688,4 млн. евро (11,4%) спрямо същия период на 2019 г. (23 562,7 млн. евро, 38,5% от БВП). Вносът за януари – септември 2019 г. нараства на годишна база с 5,5%. Салдото по услугите е положително в размер на 141,5 млн. евро при положително салдо от 541,2 млн. евро за септември 2019 г. За януари – септември 2020 г. салдото е положително в размер на 2110 млн. евро (3,7% от БВП) при положително салдо от 4084 млн. евро (6,7% от БВП) за януари – септември 2019 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е отрицателно в размер на 138,5 млн. евро при отрицателно салдо от 188,2 млн. евро за септември 2019 г. За януари – септември 2020 г. салдото е отрицателно в размер на 1197,6 млн. евро (2,1% от БВП) при отрицателно салдо от 1518,7 млн. евро (2,5% от БВП) за януари – септември 2019 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е отрицателно в размер на 50,5 млн. евро при положително салдо от 161,5 млн. евро за септември 2019 г. За януари – септември 2020 г. салдото е положително в размер на 659,9 млн. евро (1,2% от БВП) при положително салдо от 1478,9 млн. евро (2,4% от БВП) за същия период на 2019 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 67,2 млн. евро при положителна стойност от 67,9 млн. евро за септември 2019 г. За януари – септември 2020 г. капиталовата сметка е положителна – 738,8 млн. евро (1,3% от БВП), при положителна стойност от 684,7 млн. евро (1,1% от БВП) за януари – септември 2019 г. Финансовата сметка за септември 2020 г. е положителна в размер на 108,7 млн. евро при положителна стойност от 438,3 млн. евро за септември 2019 г. За януари – септември 2020 г. финансовата сметка е положителна – 3761,6 млн. евро (6,6% от БВП), при положителна стойност от 2400,9 млн. евро (3,9% от БВП) за същия период на 2019 г. Салдото по статия Преки инвестиции е отрицателно в размер на 250,3 млн. евро при положително салдо от 20,8 млн. евро за септември 2019 г. За януари – септември 2020 г. салдото е отрицателно в размер на 624,4 млн. евро (1,1% от БВП) при отрицателно салдо от 703,8 млн. евро (1,1% от БВП) за същия период на 2019 г. **Съотношението на текущата сметка към БВП в България се очаква да достигне 1% през 2020 г. В дългосрочен план се очаква текущата сметка на България към БВП да се движи около 3% през 2021 г. и 0,6% през 2022 г.**

Преки чуждестранни инвестиции

По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – септември 2020 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е положителен в размер на 729,5 млн. евро (1,3% от БВП), като намалява с 326,8 млн. евро (30,9%) спрямо този за януари – септември 2019 г. (положителен поток от 1056,3 млн. евро, 1,7% от БВП). През септември 2020 г. потокът е положителен и възлиза на 268,9 млн. евро, при положителен поток от 53,3 млн. евро за септември 2019 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 935,7 млн. евро за януари – септември 2020 г. Той е по-нисък с 456,2 млн. евро от този за януари – септември 2019 г., който е отрицателен в размер на 479,5 млн. евро. Нетният поток от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти е положителен в размер на 1,6 млн. евро, при положителен нетен поток от 3,8 млн. евро за януари – септември 2019 г. По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) е положителна и възлиза на 439,7 млн. евро, при положителна стойност от 535,9 млн. евро за януари – септември 2019 г. Нетният поток по подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) е положителен и възлиза на 1225,4 млн. евро, при положителна стойност от 999,9 млн. евро за януари – септември 2019 г. Най-големите нетни потоци по преки инвестиции в страната за януари – септември 2020 г. са от Нидерландия (418,7 млн. евро), Австрия (235,4 млн. евро), Германия (122,3 млн. евро) и Русия (103,5 млн. евро). По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в чужбина за януари – септември 2020 г. възлиза на 105,1 млн. евро (0,2% от БВП), при 352,6 млн. евро (0,6% от БВП) за януари – септември 2019 г. През септември 2020 г. нетният поток възлиза на 18,6 млн. евро, при 74,1 млн. евро за септември 2019 г. Съгласно предварителните данни, размерът на преките инвестиции в страната към второ тримесечие на 2020 г. е 46 732 млн. евро, при 46 345,7 млн. евро в края на 2019 г. Подстатия Дялов капитал и реинвестиране на печалба е в размер на 36 803,6 млн. евро, като нараства с 366,8 млн. евро спрямо декември 2019 г. (36 436,8 млн. евро). Подстатия Дългови инструменти е в размер на 9928,4 млн. евро и нараства с 19,5 млн. евро спрямо декември 2019 г. (9908,9 млн. евро).

РЕАЛЕН СЕКТОР

Прогноза за брутен вътрешен продукт

В есенната си прогноза ЕК коригира своите очаквания за спада на БВП на България през 2020 г. от 7,2 % през пролетта на 5,1 %. Според Комисията икономиката на страната е започнала да се възстановява след дълбок спад през второ тримесечие. Потиснатото потребителско доверие и повишената несигурност ще продължат да оказват влияние върху потреблението и инвестициите до края на годината. Очаква се растежът на БВП да достигне 2,6 % през 2021 г. и 3,7 % през 2022 г. Износът и потреблението ще допринесат положително за растежа през следващите две години, в съответствие с положителното развитие на външното търсене и пазара на труда. Според оценките на Комисията, през 2020 г., съпоставено с данните на 27-те държави-членки, страната ни е с най-ниският бюджетен дефицит, на трето място е по най-нисък дълг, а спадът на БВП е по-малък от средния за ЕС. За България ЕК отбелязва, че след отчетените спадове през март и април, при износа на стоки се забелязват признаци на възстановяване, основно при търговията с държави от ЕС. През второ тримесечие почти не е имало приходи от пътувания на чужденци в страната, а отчетеното след това подобрение е слабо. ЕК прогнозира, че втората вълна на пандемията ще се отрази неблагоприятно на износа през последното тримесечие на текущата година и първото на следващата година. Рисковете пред прогнозата са балансиранни. Не са взети под внимание средствата, които страната ще получи по Механизма за възстановяване и устойчивост на ЕС, които са риск в положителна посока. В същото време по-негативни настроения сред бизнеса биха довели до по-ниски инвестиции през следващите две години. Според очакванията на ЕК нивото на безработица ще се увеличи до 5,8 % през 2020 г. Отчетено е значителното нарастване на безработицата през първата половина на годината, както и положителния ефект върху ограничаването на освобождаването на заетост, в следствие на приложената от правителството мярка за подкрепа на заетостта (60/40). През 2021 г. се прогнозира частично възстановяване на заетостта, като безработицата ще намалее до 5,6 %, а през 2022 г. до 5%. Динамиката на заплатите се очаква да остане положителна, повлияна частично от увеличението на заплатите в публичния сектор и минималната заплата. Все пак, темпът на растеж на показателя се очаква да се забави до 4,7 % през 2020 и 2021 г. и 4,0 % през 2022 г. Инфлацията намалява от началото на годината от по-ниските цени на течните горива. Средногодишната инфлация се очаква да се понижи до 1.2 % през 2020 г. и постепенно да се увеличи до 1.4 % и 1.8 %, съответно през 2021 и 2022 г. През следващите две години инфлацията ще бъде повлияна от повишенията в цените при услугите, продължавайки тенденцията на нарастващ темп през последните години. ЕК отбелязва

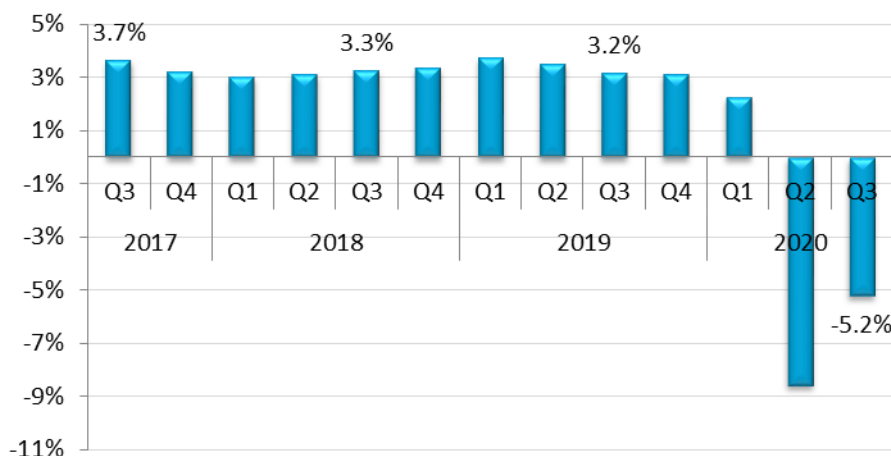
ва, че България е посрещнала пандемията от COVID-19 със силна фискална позиция. Правителството е предприело мерки като повишаване на възнаграждението на работещите в системите на здравеопазване и сигурността, субсидии, схеми за социално подпомагане, които имат общ ефект върху държавния бюджет от около 2 % от brutния вътрешен продукт. На начислена основа се очаква бюджетният баланс в края на 2020 г. да стане отрицателен и да достигне около 3 % от БВП. През 2021 г. бюджетният дефицит ще бъде също около 3 % от БВП. Икономическото възстановяване ще има положителен ефект върху бюджетните приходи, но разходни мерки с цел запазване на работни места и подкрепа на доходите, чрез увеличение на заплати и социално подпомагане, ще имат негативен ефект върху бюджетния дефицит. При допускане за непроменени политики, ЕК прогнозира бюджетният дефицит да се намали до 1.4 % от БВП през 2022 г. Очаква се държавният дълг да се увеличи с повече от 5 процентни пункта и да достигне 25.7 % от БВП през 2020 г. и 26.5 % през 2021 г., преди да започне отново да намалява през 2022 г. Освен първичния бюджетен дефицит и свиването на БВП, нарастването на дълга отразява и формирането на предпазен буфер предвид извънредната ситуация.

България: Есенна прогноза на ЕК	2019	2020	2021	2022
Растеж на БВП (% на годишна база)	3.7	-5,1	2.6	3.7
Инфлация (% на годишна база)	2.5	1.2	1.4	1.8
Безработица (%)	4.2	5.8	5.6	5
Бюджетно салдо (% от БВП)	1.9	-3,0	-3	-1.4
Брутен държавен дълг (% от БВП)	20.2	25.7	26.4	26.3
Текуща сметка (% от БВП)	5.2	3.5	4	4.4
Източник: ЕК				

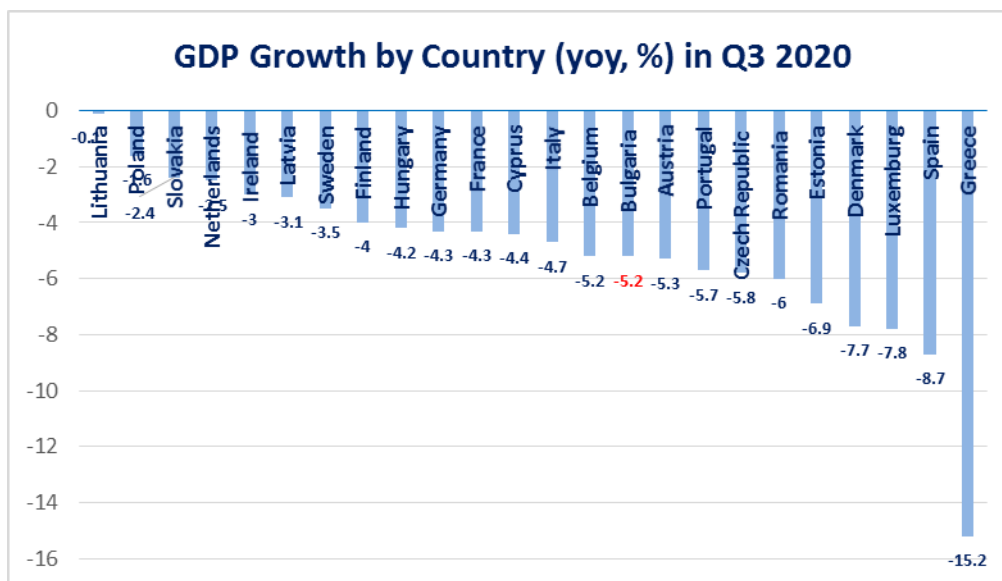
Растеж на БВП

През третото тримесечие на 2020 г. БВП на България намалява с 5,2% спрямо съответното тримесечие на предходната година и нараства с 4,3% спрямо второто тримесечие на 2020 г. според сезонно изгладените данни на НСИ. Според експресните оценки на НСИ за третото тримесечие на 2020 г. БВП в номинално изражение достига 31 216.7 млн. лева. Реализираната добавена стойност през третото тримесечие на 2020 г. е 27 020,8 млн. лева. По елементи на крайното използване най-голям дял в БВП заема крайното потребление (77,6%), което в стойностно изражение възлиза на 24 218,4 млн. лева. През третото тримесечие на 2020 г. бруто капиталобразуването е 6220,0 млн. лв. и заема 19,9% относителен дял в БВП. Външнотърговското салдо е положително. През третото спрямо второто тримесечие на 2020 г. БВП по сезонно изгладени данни нараства с 4,3%. За същия период брутната добавена стойност нараства с 4,1%. Според експресните оценки на БВП по елементи на крайното използване през третото тримесечие на 2020 г. сред основните причини за регистрирания икономически ръст по сезонно изгладени данни спрямо второто тримесечие са увеличението на крайното потребление с 9,8% и на бруто образуването на основен капитал с 4,3%. През третото тримесечие на 2020 г. БВП по сезонно изгладени данни намалява с 5,2% спрямо същото тримесечие на предходната година. Брутната добавена стойност намалява с 4,4%. Крайното потребление регистрира положителен икономически ръст от 9,3%, докато бруто образуването на основен капитал отчита спад от 5,7% през третото тримесечие на 2020 г. спрямо съответното тримесечие на предходната година по сезонно изгладени данни. Износът на стоки и услуги намалява с 22,3%, а вносът на стоки и услуги - с 3,4%. **Нашата прогноза за растежа на БВП за България е от -5% за 2020г., 4% за 2021 г. и 3% за 2022 г.**

Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година, сезонно изгладени данни

БВП през третото тримесечие на 2020 г. нараства с 11,6% в ЕС-27 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. За същия период БВП в България нараства с 4,3%. През третото тримесечие на 2020 г. спрямо предходното тримесечие най-висок растеж отчитат Франция – 18,2%, Испания – 16,7%, Италия – 16,1%, и Португалия – 13,3%. Най-нисък икономически растеж според сезонно изгладените данни се наблюдава във Финландия – 2,6%, и Литва – 3,7%. В сравнение със същото тримесечие на предходната година сезонно изгладените данни показват намаляване на равнището на БВП в ЕС-27 с 4,3%. За същия период БВП в България намалява с 5,2%. През третото тримесечие на 2020 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година най-нисък спад отчитат Литва – 1,7%, Полша – 2,0%, Словакия – 2,2%, и Нидерландия – 2,5%. Най-голям икономически спад според сезонно изгладените данни се наблюдава в Испания – 8,7%, Румъния – 6,0%, Чехия – 5,8%, и Португалия – 5,7%.

Бизнес климат

През октомври 2020 г. общият показател на бизнес климата нараства с 0,5 пункта в сравнение с предходния месец то 9.8 индексни пункта. Подобрене на стопанската конюнктура е регистрирано в строителството, търговията на дребно и сектора на услугите, докато в промишлеността показателят се понижава.

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ намалява с 1.3 пункта спрямо септември в резултат на по-умерените очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Анкетата регистрира подобрене в мненията им за притока на нови поръчки през последните три месеца, което обаче не е съпроводено с повишени очаквания за производствената активност през следващите три месеца. Средното натоварване на мощностите от юли до октомври нараства с 2.4 пункта и достига 72.8%, като с оглед на очакваното търсене през следващите месеци се предвижда излишък от мощности. Основните фактори, затрудняващи предприятията, продължават да бъдат свързани с несигурната икономическа среда, недостатъчното търсене от чужбина и недостатъчното търсене от страната. По отношение на продажните цени в промишлеността очакванията на мениджърите са те да запазят своето равнище през следващите три месеца.

Строителство. През октомври съставният показател „бизнес климат в строителството“ се покачва с 0,6 пункта, което се дължи на подобрените оценки на строителните предприемачи за настоящото бизнес състояние на предприятията. Настоящата строителна активност се оценява като леко повишена, а и очакванията им за дейността през следващите три месеца са благоприятни. През последния месец анкетата отчита и намаление на броя на клиентите със закъснения в плащанията. Несигурната икономическа среда остава основната пречка за развитието на бизнеса, следвана от недостига на работна сила и конкуренцията в бранша. Относно продажните цени строителните предприемачи предвиждат те да останат без промяна през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ се увеличава с 1,3 пункта в резултат на оптимистичните очаквания на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца.

Прогнозите им както за обема на продажбите, така и за поръчките към доставчиците през следващите три месеца също се подобряват. Несигурната икономическа среда продължава да е основният фактор, затрудняващ дейността. Регистрирано е и нарастване на отрицателното влияние на фактора „недостатъчно търсене“, който измества на трето място затрудненията, свързани с конкуренцията в бранша. Търговците на дребно очакват продажните цени да запазят своето равнище през следващите три месеца.

Услуги. През октомври съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ нараства с 3,4 пункта, което се дължи на благоприятните оценки и очаквания на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията. Същевременно се наблюдава известно подобрение и в очакванията им по отношение на търсенето на услуги през следващите три месеца, което обаче няма да е съпроводено с допълнително наемане на персонал. Най-сериозните затруднения за бизнеса остават несигурната икономическа среда, недостатъчното търсене, факторът „други“² и конкуренцията в бранша. Относно продажните цени в сектора на услугите мениджърите предвиждат те да останат без промяна през следващите три месеца. **Ние прогнозираме, че показателят за бизнес доверието в България ще бъде 21,00 през 2021 г. и 23,00 индексни пункта през 2022 г.**

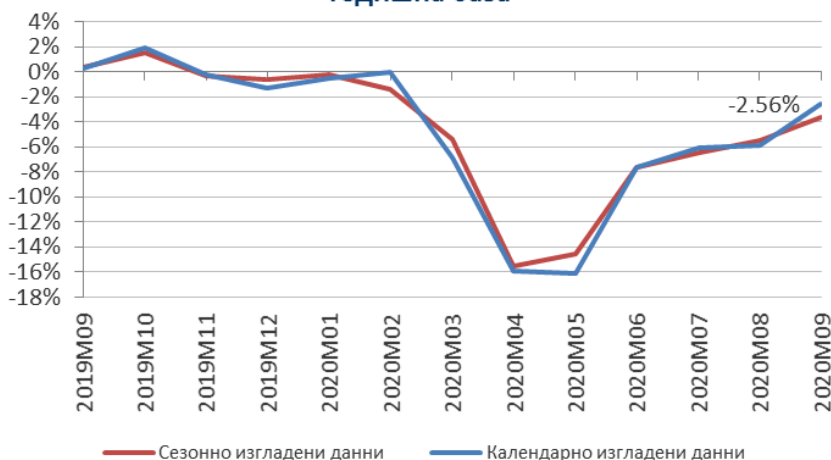

Промишлено производство

По предварителни данни през септември 2020 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство се увеличава с 2,3% в сравнение с август 2020 година. През септември 2020 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран спад от 2,6% спрямо съответния месец на 2019 година. През септември 2020 г. повишение спрямо предходния месец е регистрирано в преработващата промишленост - с 3,5%, и при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,2%, а понижението - в добивната промишленост - с 4,3%. По-значителен ръст в преработващата промишленост се наблюдава при: производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 21,9%, производството, неклассифицирано другаде - с 10,0%, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 9,0%, производството на машини и оборудване с общо и специално предназначение - със 7,5%. Съществено намаление е регистрирано при: производството на тютюневи изделия - с 8,6%, производството на превозни средства, без автомобили - с 5,5%, производството на химични продукти - с 4,3%. На годишна база спад на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - със 7,1%, в добивната промишленост - с 2,4%, и в преработващата промишленост - с 1,9%. По-значително намаление в преработващата промишленост спрямо съответния месец на предходната година се наблюдава при: производството на тютюневи изделия - с 33,0%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 26,9%, ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 26,2%, производството на облекло - с 14,9%. Най-голямо увеличение е отчетено при: производството на превозни средства, без автомобили - с 19,3%, производството на основни метали - с 15,0%, производството на изделия от каучук и пластмаси - с 11,6%, производството на мебели - с 8,6%.

Промишленото производство в България се очаква да спадне с - 6% на годишна база до края на 2020г. Според нашата прогноза индустриалното производство в България ще нарасне с 5,4% през 2021 г. и 3,2% през 2022 г.

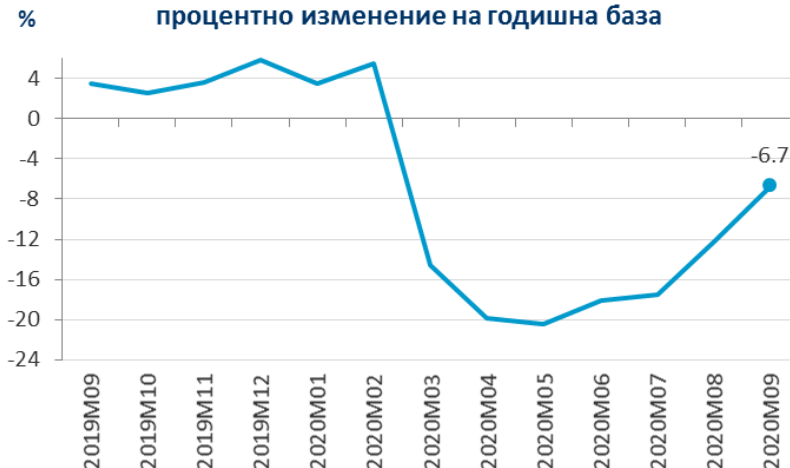
Индекс на промишленото производство, % на годишна база

Търговия на дребно

По предварителни сезонно изгладени данни на НСИ през септември 2020 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 2,8% спрямо предходния месец. През септември 2020 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, намалява с 6,7% в сравнение със същия месец на предходната година. През септември 2020 г. се наблюдава увеличение на оборота спрямо предходния месец при: търговията на дребно с нехранителни стоки - с 4,0%, търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия и търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - по 2,9%. В търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали по-съществено увеличение се наблюдава при: търговията на дребно в неспециализирани магазини с разнообразни стоки - с 14,6%, търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 6,7%, и търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 6,6%. През септември 2020 г. в сравнение със същия месец на 2019 г. се наблюдава спад на оборота при: търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали (с 15,2%), търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия (с 10,5%) и търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали (с 0,3%). Понижение на оборота в търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали е регистрирано при: търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 15,1%, търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 5,6%, и търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 1,2%. Ръст е отчетен при: търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 53,9%, търговията на дребно в неспециализирани магазини с разнообразни стоки - с 6,3%, и търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 4,2%. **Продажбите на дребно на годишна база в България се очаква да спаднат с -5,5% в края на 2020 г. Нашата прогноза е, че продажбите на дребно в България ще нараснат с 4,5% през 2021 г. и с 6% през 2022 г.**

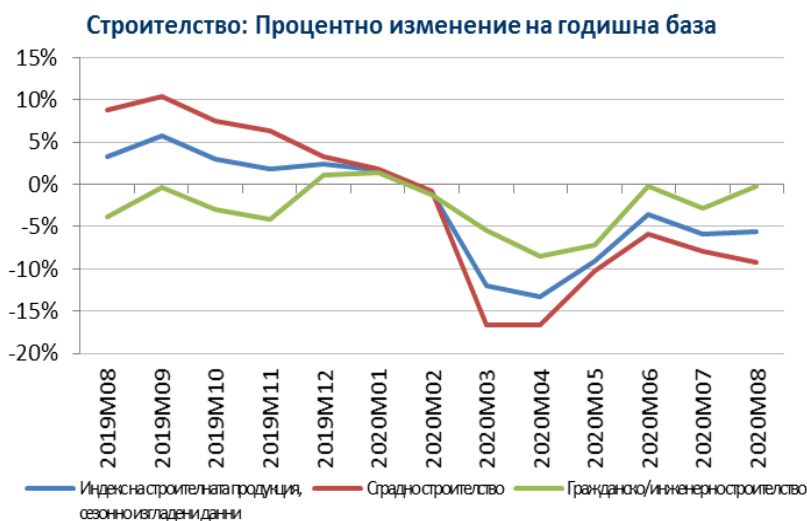
Индекс на оборота "Търговия на дребно":
процентно изменение на годишна база

Строителство

По предварителни данни през септември 2020 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 1,5% над равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват намаление от 1,7% на строителната продукция през септември 2020 г. в сравнение със същия месец на 2019 година. През септември 2020 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е над равнището от предходния месец, като продукцията от гражданското/инженерното строителство се увеличава с 2,0%, а от сградното строителство - с 1,1%. На годишна база понижението на календарно изгладения индекс на строителната продукция през септември 2020 г. се определя от отрицателния темп при сградното строителство, където намалението е с 5,8%, докато при гражданското/инженерното строителство е регистрирано повишение от 4,1%. **Очаква се строителната продукция в България да спадне с -2,0% на годишна база през 2020 г. Нашата прогноза е строителната продукция в България да нарасне с 5,5% през 2021 г. и с 5% през 2022 г.**

Туризм

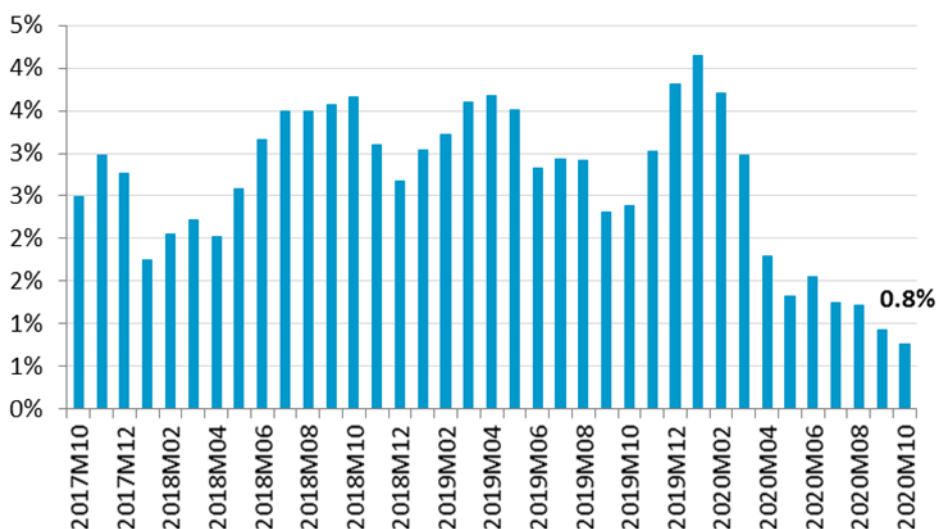
През септември 2020 г. по време на продължаващата епидемична обстановка в страната са функционирали 2 589 обекта с над 10 легла - хотели, мотели, къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване. Броят на стаите в тях е 102,9 хил., а на леглата – 227,2 хиляди. В сравнение със септември 2019 г. общият брой на местата за настаняване, функционирали през периода, намалява с 11,5%, а броят на леглата в тях - с 22,9%. Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регистрирани през септември 2020 г., е 1 787,2 хил., или с 42,3% по-малко в сравнение със същия месец на предходната година. Приходите от нощувки през септември 2020 г. достигат 88,1 млн. лв., или с 47,1% по-малко в сравнение със септември 2019 година.

Инфлация

Индексът на потребителските цени за октомври 2020 г. спрямо септември 2020 г. е 100,6%, т.е. месечната инфлация е 0,6%. Инфлацията от началото на годината (октомври 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е минус 0,5%, а годишната инфлация за октомври 2020 г. спрямо октомври 2019 г. е 0,8%. Средногодишната инфлация за периода ноември 2019 - октомври 2020 г. спрямо периода ноември 2018 - октомври 2019 г. е 2,2%. Слабият темп на растеж идва в резултат на ниските цени на суровини като петрола на международните пазари. Подобно на предходни месеци най-силен спад на цените на годишна база идва от транспортния сектор. По-ниската международна цена на петрола предизвиква Комисията за енергийно и водно регулиране да понижи цените на природния газ и топлоенергията през второто тримесечие на тази година. Ефектът от това намаление все още се усеща - през октомври цените на природния газ са с 19% под миналогодишните, а на топлоенергията (топла вода, парно) са с 16% надолу. Горивата за автомобили пък отчитат дефлация от малко над 17%. Плюс за растежа на потребителските цени пък идва от храните, които представляват около една трета от кошницата и съответно имат значителна тежест в определянето на нивото на инфлацията. Те поскъпват с 3.7% през октомври на годишна база заради по-скъпи плодове. По-висока инфлация обаче е видима в относително по-малки по тежест групи. Образованието, което представлява едва 0.4% от потребителската кошница, поскъпва с 5% на годишна база през октомври, а цените в ресторанти и хотели (около 6% от кошницата) са с 4.2% нагоре. Хармонизиращият индекс на потребителските цени за октомври 2020 г. спрямо септември 2020 г. е 100,2%, т.е. месечната инфлация е 0,2%. Инфлацията от началото на годината (октомври 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е минус 0,5%, а годишната инфлация за октомври 2020 г. спрямо октомври 2019 г. е 0,6%. Средногодишната инфлация за периода ноември 2019 - октомври 2020 г. спрямо периода ноември 2018 - октомври 2019 г. е 1,6%. Според БНБ инфлацията ще продължи да намалява до края на годината заради спада на цените на енергийните продукти в резултат на динамиката при петрола. Централната банка очаква и по-слабо частно потребление в края на 2020 г., което тегли надолу цените на услуги и на нехранителните стоки. През 2021 г. инфлацията се очаква да се повишава според последната прогноза на БНБ - от 0.3% в края на тази година до 1.9% към края на 2021 г., измерена по европейската методология. Причината - възстановяване на частното потребление, на цените на енергийни суровини и на храни. **Нашата прогноза за инфлацията в България е за 0,5% в края на 2020 г. Ние очакваме, че инфлацията в България да се покачи до 2,2% през 2021 г. и 2% през 2022 г.**

Инфлация на годишна база: 2017 - 2020

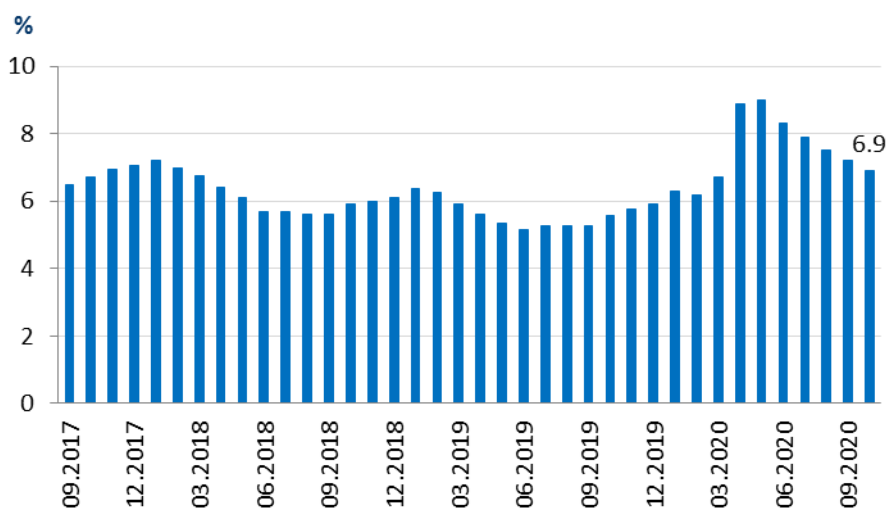

ПАЗАР НА ТРУДА

Безработица

По данни на Агенцията по заетостта равнището на регистрирана безработица в България през октомври 2020 г. е 6.9%. Агенцията по заетостта отчита спад от 0.3 процентни пункта в сравнение с предходния месец септември и ръст с 1.3 пункта спрямо година по-рано. В края на месец октомври регистрираните безработни в бюрата по труда според административната статистика на Агенцията по заетостта са 227 909, което е с 8 149 лица по-малко от септември. На годишна база увеличението е с 45 380 лица. За ползване на посредничеството и услугите на бюрата по труда през месеца са се регистрирали нови 33 410 безработни лица. Освен тях, други 808 души от групите на търсещите работа заети, учащи, и пенсионери, също са се регистрирали в Агенцията по заетостта. През октомври броят на започналите работни места безработни лица достигна 23 045, като в сравнение със същия месец на миналата година се отчита ръст с 31.2%. През месеца работни места са започнали 4 067 безработни лица от рисковите групи – 2 340 по програми и мерки за заетост и 1 727 – по схеми на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Схемата „Заетост за теб“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, която стартира през месец юли като антикризисна мярка, е осигурила заетост на 5 436 лица, като само през октомври са сключени трудови договори с 1 097 безработни. Антикризисните мерки за краткосрочна подкрепа на заетостта, популярни като втори дизайн на 60/40 или ПМС 151/2020 г. и 80/20 или „Краткосрочна подкрепа за заетост в отговор на пандемията от COVID-19“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, осигуриха запазването на заетостта на 143 000 заети лица. С ПМС 278 е продължено действието на мярката 60/40 до края на годината. **Очаква се равнището на регистрираната безработица в България да бъде 7,0% през 2020 г. Очакваме нивото на безработица в България да бъде 6.5% през 2021 г. и 6% през 2022 г.**

Равнище на безработица: Агенция по заетостта

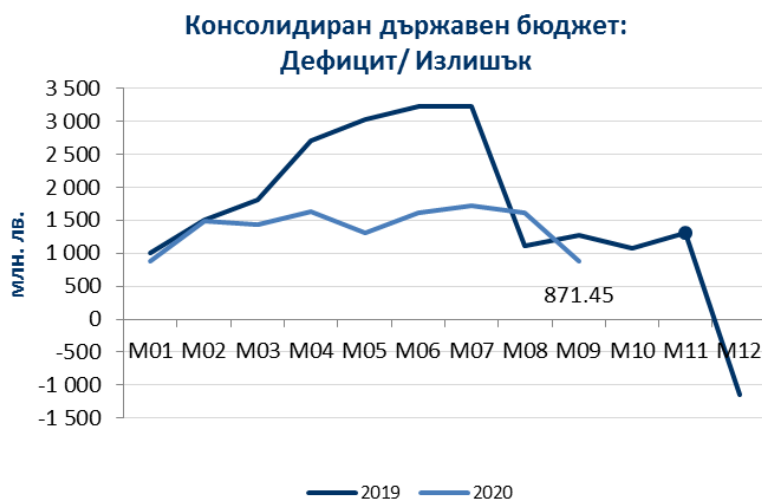

По данни на НСИ през третото тримесечие на 2020 г. броят на безработните лица е 160,4 хил., от които 95,4 хил. (59,5%) са мъже и 65,0 хил. (40,5%) - жени. Коефициентът на безработица е 4,8%, съответно 5,3% за мъжете и 4,2% за жените. В сравнение с третото тримесечие на 2019 г. коефициентът на безработица се увеличава с 1,1 процентни пункта, като увеличението при мъжете и жените е съответно с 1,5 и 0,8 процентни пункта. От всички безработни лица 18,5% са с висше образование, 46,9% - със средно, и 34,6% - с основно или по-ниско образование. В сравнение с третото тримесечие на 2019 г. е по-висок дялът на безработните с висше образование (с 3,7 процентни пункта) и на тези със средно образование (с 2,2 процентни пункта) за сметка на дела на безработните с основно или по-ниско образование. Коефициентите на безработица по степени на образование са съответно 2,8% за висше образование, 4,1% за средно образование и 13,0% за основно и по-ниско образование. Ръстът в безработицата между третото тримесечие на 2019 г. и третото тримесечие на 2020 г. се дължи на увеличаване броя на безработните с продължителност на безработицата до една година. През посочения период той се увеличава с 41,6 хил. и достига 88,6 хил. - повече от половината от общия брой на безработните лица. Продължително безработни (от една или повече години) са 71,7 хил., или 44,7% от всички безработни лица. Коефициентът на продължителна безработица намалява с 0,1 процентни пункта до 2,2% (2,4% за мъжете и 1,9% за жените). От общия брой на безработните лица 31,3 хил., или 19,4%, търсят първа работа. През третото тримесечие на 2020 г. коефициентът на безработица за възрастовата група 15 - 29 навършени години е 8,3%, като в сравнение със същото тримесечие на 2019 г. е по-висок с 2,2 процентни пункта.

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетно салдо

Бюджетното салдо по КФП на касова основа към 30 септември 2020 г. е положително в размер на 871,4 млн. лв. (0,7 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 484,9 млн. лв. и по европейските средства в размер на 386,5 млн. лева. Размерът на фискалния резерв към 30.09.2020 г. е 13,53 млрд. лв., в т.ч. 13,49 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,04 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други. На база на предварителни данни и оценки салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към октомври 2020 г. се очаква да бъде положително в размер на 618 млн. лв. (0,5 % от прогнозния БВП). На месечна база за октомври се очаква салдото по КФП да бъде дефицит в размер на 253,4 млн. лв. През месеца са извършени по-високи разходи, свързани със социално-икономически мерки за минимизиране на ефектите от кризата, в т.ч. плащания по мярка 60/40, изплащане на месечна добавка към пенсии в размер на 50 лева, плащания към земеделските стопани, както и други разходи по одобрените мерки, което заедно с традиционно по-високите разходи през есенно-зимния сезон се отразява в текущо превишение на разходите над приходите за октомври. **Очаква се салдото по държавния бюджет в България да достигне -4.4% от БВП до края на 2020 г. В дългосрочен план се очаква държавният бюджет на България да се движи около -3.9% от БВП през 2021 г. и -2% през 2022 г.**

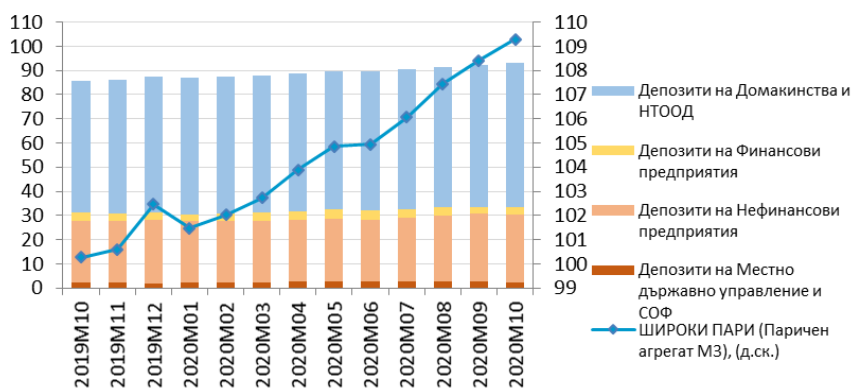
Дълг на подсектор „Централно управление“

Дългът на подсектор „Централно управление“ към края на септември 2020 г. възлиза на 29 168,2 млн. лева. Вътрешните задължения са 5 983,2 млн. лева, а външните 23 185,0 млн. лева. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към БВП възлиза на 24,5 %, като делът на вътрешния дълг е 5,0 %, а на външния дълг – 19,5 %. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 20,5 %, а външните – от 79,5 %. Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 30 септември 2020 г. е в размер на 175,6 млн. лева. Вътрешните гаранции са 73,4 млн. лева, а външните – 102,2 млн. лева. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,1 %. Съгласно водения от Министерството на финансите, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на септември 2020 г. достига до 27 688,4 млн. лева или 23,3 % от БВП. Вътрешните задължения са в размер на 5 643,6 млн. лева, а външните – в размер на 22 044,8 млн. лева. Държавногарантираният дълг през септември 2020 г. възлиза на 1 686,6 млн. лева, вътрешните гаранции са 73,4 млн. лева, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП 1,4 %. **Очаква се държавният дълг към БВП в България да бъде 25% до края на 2020 г. Ние очакваме държавният дълг към БВП в България да бъде 26.9% през 2021 г., 28% през 2022 г.**

ПАРИЧЕН СЕКТОР

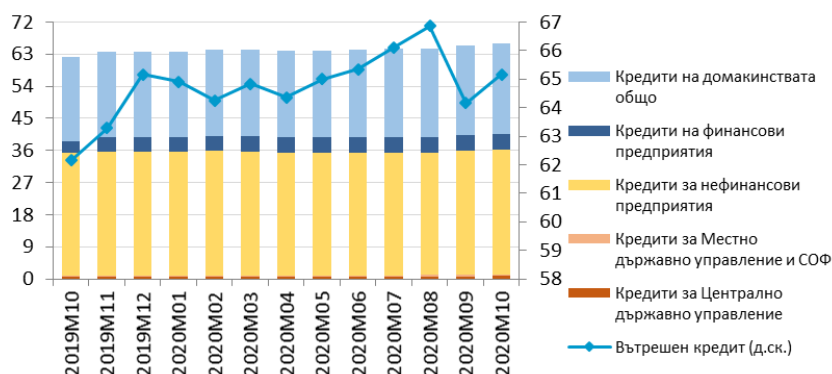
През октомври 2020 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 9% при 9,3% годишното нарастване през септември 2020 година. В края на октомври 2020 г. широките пари са 109,289 млрд. лв. (98,5% от БВП) при 108,423 млрд. лв. към септември 2020 г. (97,7% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1 се увеличава през октомври 2020 г. с 34,1% на годишна база (35% годишен ръст през септември 2020 година). В края на октомври 2020 г. депозитите на неправителствения сектор са 90,455 млрд. лв. (81,5% от БВП), като годишното им увеличение е 8,7% (9% годишно повишение през септември 2020 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 28,239 млрд. лв. (25,4% от БВП) в края на октомври 2020 година. В сравнение със същия месец на 2019 г. те се увеличават с 9,4% (12,4% годишно повишение през септември 2020 година). Депозитите на финансовите предприятия нарастват с 4,8% на годишна база през октомври 2020 година (0,6% годишно понижение през септември 2020 г.) и в края на месеца достигат 3,347 млрд. лв. (3% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 58,869 млрд. лв. (53% от БВП) в края на октомври 2020 година. Те се увеличават с 8,6% спрямо същия месец на 2019 г. (7,9% годишен ръст през септември 2020 година).

Депозити и широки пари (М3), (млрд. лв.)

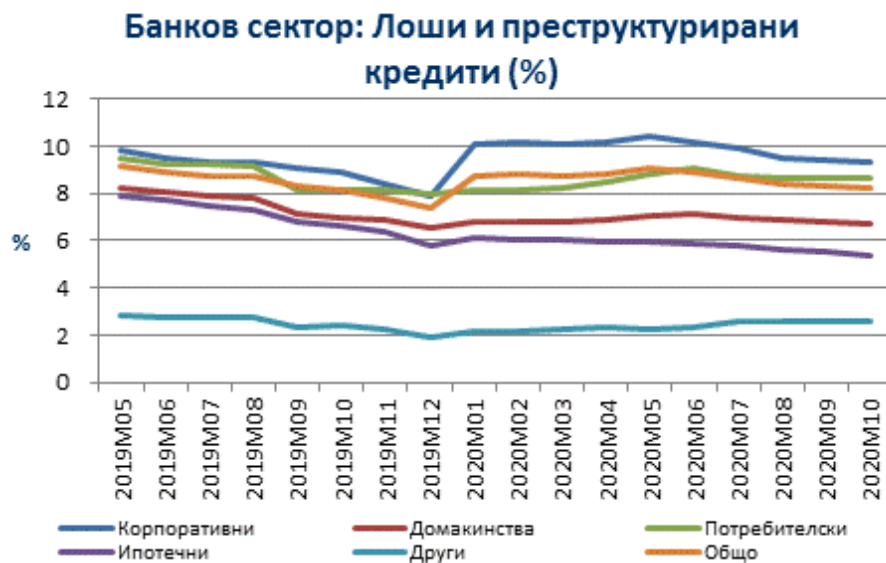
Нетните вътрешни активи са 64.463 млрд. лв. в края на октомври 2020 година. Те се увеличават с 3,2% спрямо същия месец на 2019 г. (2,2% годишно повишение през септември 2020 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 65,163 млрд. лв. и нараства спрямо октомври 2019 г. с 4,8% (4,9% годишно увеличение през септември 2020 година). През октомври 2020 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават с 6,2%, като достигат 66,885 млрд. лв. (6,3% годишно увеличение през септември 2020 година). В края на октомври 2020 г. кредитите за неправителствения сектор са 64,863 млрд. лв. (58,4% от БВП) при 64,303 млрд. лв. към септември 2020 г. (57,9% от БВП). През октомври 2020 г. те се увеличават на годишна база с 5,8% (5,9% годишно повишение през септември 2020 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 526,5 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 526,5 млн. лв. (в т. ч. 3,9 млн. лв. през октомври 2020 година) като за последните дванадесет месеца няма обратно изкупени кредити.

Кредити и вътрешен кредит (млрд. лв.)

Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 2,2% на годишна база през октомври 2020 г. (2% годишно повишение през септември 2020 г.) и в края на месеца достигат 35,201 млрд. лв. (31,7% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 25,322 млрд. лв. (22,8% от БВП) в края на октомври 2020 година. Спрямо същия месец на 2019 г. те се увеличават със 7,1% (7,5% годишно повишение през септември 2020 година). В края на октомври 2020 г. жилищните кредити са 11,768 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 11,9% (12,3% годишно увеличение през септември 2020 година). Потребителските кредити възлизат на 11,888 млрд. лв. и се увеличават с 5,9% спрямо октомври 2019 г. (6,2% годишно повишение през септември 2020 година). На годишна база другите кредити намаляват с 24,5% (19,9 годишно понижение през септември 2020 г.), като достигат 425,5 млн. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 4,340 млрд. лв. (3,9% от БВП) в края на октомври 2020 година. В сравнение с октомври 2019 г. те се увеличават с 34,3% (34,9% годишно повишение през септември 2020 година).

В края на октомври 2020г. Относителният дял на лошите и реструктурирани кредити за цялата банкова система е 8.2% спрямо 8.3% за предходния месец и 8.1% за октомври 2019г.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като КВС, НСИ, МФ, БНБ, ОИСП, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степента, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и КВС не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.